

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Warszawa, dnia 07.10. 2016 r.

DOOŚ-oaI.4200.28.2015.is.17

POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 123 § 1 i § 2 oraz art. 135 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23.), dalej *kpa*, w związku z wnioskiem Janiny Gnatek oraz Emilii Pawlak i Tadeusza Pawlaka o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 6 listopada 2015 r., znak WOOŚ-II.4200.1.2013.AH.253, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: *„Budowa drogi ekspresowej S19 Kuźnica – Barwinek na odcinku Kielanówka – Barwinek (granica państwa) wraz z niezbędną infrastrukturą, budowlami i urządzeniami budowlanymi – od km 11+400 do km 96+535 według wariantu przebiegu trasy WB1- alternatywa”*,

odmawiam wstrzymania natychmiastowego wykonania ww. decyzji.

UZASADNIENIE

Cytowaną w sentencji decyzją Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, dalej *RDOŚ w Rzeszowie*, określił środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na *Budowie drogi ekspresowej S19 Kuźnica – Barwinek na odcinku Kielanówka – Barwinek (granica państwa) wraz z niezbędną infrastrukturą, budowlami i urządzeniami budowlanymi – od km 11+400 do km 96+535 według wariantu przebiegu trasy WB1- alternatywa”*.

Do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, dalej *GDOŚ*, wniesione zostały za pośrednictwem organu I instancji odwołania. W odwołaniach wniesionych przez przywołane w sentencji strony sformułowano żądanie wstrzymania natychmiastowego wykonania decyzji, której na wniosek inwestora nadany został rygor natychmiastowej wykonalności. Wnioski o wstrzymanie natychmiastowej wykonalności decyzji nie zostały uargumentowane w treści wniesionych przez strony odwołań.

Odnosząc się do wniosku, *GDOŚ* stwierdził, co następuje.

Wstrzymanie przez organ odwoławczy natychmiastowej wykonalności decyzji wydanej w pierwszej instancji polega na zastosowaniu art. 135 *kpa* w brzmieniu: „Organ odwoławczy może w uzasadnionych przypadkach wstrzymać natychmiastowe wykonanie decyzji.”

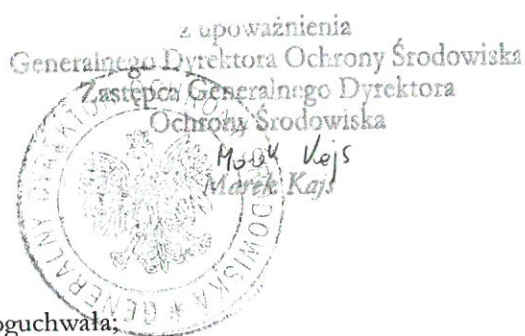
Przesłanką umożliwiającą wstrzymanie decyzji jest więc stwierdzenie przez organ, że zaistniały szczególne okoliczności („uzasadnione przypadki”) pozwalające na wstrzymanie natychmiastowej wykonalności decyzji. Przesłanka ta podlega ocenie organu odwoławczego w ramach uznania administracyjnego. Organ odwoławczy, działając w trybie art. 135 *kpa*, nie podważa więc zasadności czy zgodności z prawem nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, lecz, stwierdzając istnienie uzasadnionego przypadku, wstrzymuje możliwość jej wykonania przed uzyskaniem cechy ostateczności. Okoliczność taką może stanowić np.: prawdopodobieństwo wadliwości decyzji nieostatecznej, wywołanie przez wykonanie decyzji nieodwracalnych skutków prawnych, czy zmiana okoliczności uzasadniających nadanie rygoru.

W niniejszym przypadku, ani odwołujący się nie uprawdopodobnił, ani organ II instancji nie stwierdził na podstawie akt sprawy, aby zaistniały przesłanki do wstrzymania natychmiastowej wykonalności decyzji.

Dodatkowo wyjaśniam, że prawidłowość nadania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji przez RDOŚ w Rzeszowie, w tym odniesienie się do zarzutów stron w tym zakresie, będzie miało miejsce w rozstrzygnięciu kończącym postępowanie odwoławcze od decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.

Postanowienie niniejsze jest ostateczne i nie podlega zaskarżeniu.

Otrzymują:

1. Janina Gnatek, Mogielnica 53, 36-040 Boguchwała;
2. Emilia Pawlak, Mogielnica 54, 36-040 Boguchwała;
3. Tadeusz Pawlak, Mogielnica 54, 36-040 Boguchwała;
4. Wiesław Sowa, Zastępca Dyrektora Oddziału ds. Inwestycji w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad - Oddział w Rzeszowie, ul Legionów 20, 35-959 Rzeszów.
5. pozostałe strony postępowania – poprzez powiadomienie zgodnie z art. 49 *kpa*

Do wiadomości:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów;

Warszawa, dnia 06.10.2016r

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

DOOŚ-oaI.4200.28.2015.is.16

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt. 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2016, poz. 23 j. t.), zwanej dalej *kpa*, w związku z odwołaniem Andrzeja Gnatka od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 6 listopada 2015 r., znak WOOŚ-II.4200.1.2013.AH.253,

umarzam postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

Cytowaną w sentencji decyzją z dnia 6 listopada 2015 r., znak: WOOŚ-II.4200.1.2013.AH.253, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, dalej RDOŚ w Rzeszowie, określił środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na: „Budowie drogi ekspresowej S19 Kuźnica – Barwinek na odcinku Kielanówka – Barwinek (granica państwa) wraz z niezbędną infrastrukturą, budowlami i urządzeniami budowlanymi – od km 11+400 do km 96+535 według wariantu przebiegu trasy WB1- alternatywa”.

Od wymienionej wyżej decyzji odwołał się między innymi Andrzej Gnatek.

W związku z wniesionym odwołaniem Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, dalej GDOŚ, ustalił i zważył, co następuje.

Rozpatrując sprawę, organ wyższego stopnia w pierwszej kolejności ma obowiązek zbadania, czy pochodzi ono od osoby, której w postępowaniu przysługuje status strony. Zgodnie bowiem z art. 127 § 1 *kpa* prawo wniesienia odwołania służy stronie. Podkreślić należy, że przepisy *kpa* nie dają organowi odwoławczemu podstaw do merytorycznego rozpatrzenia odwołania jeżeli nie pochodzi ono od uprawnionej strony.

Jak wynika z art. 28 *kpa* stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie, albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. W orzecznictwie administracyjnym ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym cechami interesu prawnego jest to, że jest on indywidualny, konkretny, aktualny, sprawdzalny obiektywnie, a jego istnienie znajduje potwierdzenie w okolicznościach faktycznych, będących przesłankami zastosowania przepisu prawa materialnego. Przymiot strony postępowania

administracyjnego ma osoba, której to postępowanie dotyczy bezpośrednio (rozstrzyga o jej prawach i obowiązkach) lub osoba, względem której wydane orzeczenie godzi w jej prawem chronione interesy poprzez ograniczenie lub uniemożliwienie korzystania z przysługujących tej osobie praw (wyrok NSA z dnia 09 grudnia 2005 r., sygn. akt II OSK 310/05).

W postępowaniu dotyczącym decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stroną jest podmiot występujący z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz właściciele i osoby władające nieruchomościami, na których przewidziano realizację przedsięwzięcia, jak również nieruchomościami, na które rozciąga się zasięg oddziaływania planowanego przedsięwzięcia. Za takim podejściem do wyznaczenia kręgu stron przemawia konieczność wywiedzenia indywidualnego interesu prawnego z przepisów prawa materialnego, przy czym utrwalone orzecznictwo sądów administracyjnych (m. in. wyrok NSA z dnia 29 stycznia 2014 r., sygn. akt: II OSK 2064/12) potwierdza, że już sama możliwość oddziaływania planowanej inwestycji na nieruchomość może świadczyć o interesie prawnym w rozumieniu art. 28 *kpa*.

Przekazane do GDOŚ wraz z odwołaniem akta sprawy zawierają wypis uproszczony z rejestru gruntów położonych w rejonie potencjalnego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia. Zgodnie z informacjami zawartymi w wypisie wśród wymienionych w nim podmiotów nie ma Andrzeja Gnatek.

W związku z powyższym, pismem z dnia 7 marca 2016 r., znak: DOOŚ-0aI.4200.28.2015.is.1, GDOŚ wezwał odwołującego się na podstawie art. 50 § 1 *kpa* do przedłożenia dowodu potwierdzającego posiadanie interesu prawnego w przedmiotowej sprawie.

W odpowiedzi na wezwanie Andrzej Gnatek poinformował, że na działce nr 614/1 (obręb 0004 Mogielnica, gmina Boguchwała, księga wieczysta nr: RZ1Z/00142924/6) będącej własnością jego żony, Janiny Gnatek (również składającej odwołanie), w latach 1994 – 1998 został wybudowany budynek mieszkalny, stanowiący małżeńską wspólnotę majątkową. Do odpowiedzi odwołujący się załączył kopię odpisu skróconego aktu małżeństwa nr 820/1975.

Odnosząc się do udzielonej odpowiedzi, należy wyjaśnić, że przedstawione wyjaśnienia, w tym załączona kopia odpisu skróconego aktu małżeństwa, nie potwierdzają, aby odwołujący się dysponował prawem do nieruchomości położonej w zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia. Sam fakt wspólnej budowy domu na działce należącej do małżonki nie przesądza o prawie własności i interesie prawnym w przedmiotowej sprawie.

Z treści wpisów wskazanej przez odwołującego się księgi wieczystej nr RZ1Z/00142924/6, założonej dla działki nr 614/1 (obręb 0004 Mogielnica) wynika, że wyłącznym właścicielem tej nieruchomości jest Janina Gnatek, a jednocześnie brak jest informacji potwierdzających, że na działce tej położone są obiekty stanowiące odrębne od gruntu przedmioty własności (brak informacji o wyodrębnionej własności lokali czy budynków).

Biorąc pod uwagę, że wpis do księgi wieczystej, stanowi dokument urzędowy w rozumieniu art. 76 §1. *kpa*, i dowodzi tego, co zostało w nim urzędowo stwierdzone, należy uznać, że Andrzej Gnatek, nie dysponuje prawem rzeczowym do nieruchomości położonej na rozpatrywanym terenie, a zatem nie jest stroną postępowania.

Ustalenie w toku postępowania, że osoba odwołująca się nie posiada przymiotu strony skutkuje umorzeniem prowadzonego z wniosku tej osoby postępowania odwoławczego oraz brakiem możliwości rozpoznania zarzutów podniesionych przez nią w odwołaniu.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Odwołania od decyzji z dnia 6 listopada 2016 r., znak: WOOS-II.4200.1.2013.AH.253, wniesione przez pozostałe osoby, którym przysługuje status strony, zostaną rozstrzygnięte w osobnej decyzji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

Na decyzję służy stronie skarga wnoszona na piśmie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w terminie 30 dni od dnia otrzymania rozstrzygnięcia.

z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępcą Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska
Marcel Kejs
Marcel Kejs

Otrzymują:

1. Andrzej Gnatek, Mogielnica 53, 36-040 Boguchwała;
2. Wiesław Sowa, Zastępca Dyrektora Oddziału ds. Inwestycji w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad - Oddział w Rzeszowie, ul Legionów 20, 35-959 Rzeszów.
3. pozostałe strony postępowania – poprzez powiadomienie zgodnie z art. 49 *kpa*

Do wiadomości:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów;

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

DOOS-oaI.4200.28.2015.18

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016, poz. 23 j. t.), zwanej dalej *kpa*, po rozpatrzeniu odwołań Janiny Gnatek, Emilii Pawlak, Tadeusza Pawlaka, Lucyny Czech, Katarzyny Iskrzyckiej, Grzegorza Iskrzyckiego oraz Stowarzyszenia Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot, od decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 6 listopada 2015 r., znak: WOOŚ-II.4200.1.2013.AH.253, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi ekspresowej S19 Kuźnica – Barwinek na odc. Kielanówka – Barwinek (granica państwa) wraz z niezbędną infrastrukturą, budowlami i urządzeniami budowlanymi – od km 11+400 do km 96+535, według wariantu przebiegu trasy WB1 - alternatywa”,

1. Uchylam punkt I.1 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I. **Określam:**

1. Rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia:

Przedmiotowe przedsięwzięcie obejmie budowę drogi ekspresowej S-19 na odcinku od węzła Kielanówka (Rzeszów Południe) do granicy państwa w miejscowości Barwinek, wraz z węzłami, skrzyżowaniami z istniejącymi drogami poprzecznymi, odcinkową przebudowę istniejących dróg poprzecznych, budowę miejsc obsługi podróżnych i obwodów utrzymania, budowę dróg dojazdowych wzdłuż drogi głównej, umożliwiających komunikację lokalną. Droga będzie poprowadzona w województwie podkarpackim, w powiatach: rzeszowskim (gmina: Boguchwała), strzyżowskim (gminy: Czudec, Strzyżów, Niebylec), brzozowskim (gminy: Domaradz, Jasienica Rosielna, Haczów) oraz krośnieńskim (gminy: Korczyn, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, Rymanów, Iwonicz Zdrój, Dukla).

Przewidywane jest etapowanie inwestycji w podziale na następujące odcinki: węzeł Rzeszów Południe – węzeł Babica i węzeł Babica - węzeł Barwinek.

Parametry techniczne planowanej drogi ekspresowej na odcinku od początku drogi do Miejsca Piastowego – odcinek północny:

- a) klasa funkcjonalno-techniczna: S (droga ekspresowa),
- b) prędkość projektowa: 100 km/h,
- c) liczba pasów ruchu: 2x2,
- d) szerokość pasów ruchu: 3,5 m,
- e) szerokość pasa dzielącego: 4-5 m (w tym opaski 2x0,5 m),
- f) szerokość pasa awaryjnego: 2,5 m.
- g) szerokość pobocza gruntowego: 0,75-1,25 m.

Parametry techniczne planowanej drogi ekspresowej na odcinku: Miejsce Piastowe – Barwinek (granica państwa) – odcinek południowy:

- a) klasa funkcjonalno-techniczna: S (droga ekspresowa),
- b) prędkość projektowa: 80 km/h,
- c) liczba pasów ruchu: 2x2,
- d) szerokość pasów ruchu: 3,5 m,
- e) szerokość pasa dzielącego: 5 m (w tym opaski 2x0,5 m),
- f) szerokość pasa awaryjnego: brak, przewiduje się zatoki awaryjne o szer. 2,5 m lub opaski zewnętrzne 0,7 m,
- g) szerokość pobocza gruntowego: 0,75-1,25 m.

W wariantie realizacyjnym przewiduje się:

- a) budowę 7 węzłów: Babica, Strzyżów-Żarnowa, Domaradz, Iskryznia, Miejsce Piastowe, Dukla, i Barwinek,
- b) budowę 8 miejsc obsługi podróżnych (MOP), typów I-III, tj. 4 typu I – 2 pary (Lutoryż i Równe), 2 typu II (Jawornik, Zagórze) i 2 typu III (Jawornik i Zagórze),
- c) budowę 2 Obwodów Utrzymania (OU) w rejonie węzłów: Domaradz i Miejsce Piastowe,
- d) budowę obiektów inżynierskich w ciągu planowanej drogi ekspresowej i w ciągu dróg krzyżujących się z nią (estakady, tunele, wiadukty, mosty i in.),
- e) budowę urządzeń bezpieczeństwa ruchu (w tym oznakowania poziome, oznakowania pionowe, bariery ochronne, ogrodzenia),
- f) budowę urządzeń ochrony środowiska (w tym ekrany akustyczne, urządzenia oczyszczające wody opadowo-roztopowe, przejścia dla zwierząt),
- g) budowę dróg obsługujących ruch lokalny z terenów odciętych przez drogę ekspresową,
- h) przebudowę istniejącej infrastruktury technicznej nie związanej z drogą, z którą planowana droga ekspresowa będzie kolidować m. in. linie elektroenergetyczne, gazociągi, linie telekomunikacyjne, sieci wodociągowe, sieci kanalizacyjne, sieci melioracyjne,
- i) budowę infrastruktury technicznej zaopatrującej w media MOP-y, Obwody Utrzymania, infrastruktury zapewniającej łączność oraz oświetlenie na węzłach,
- j) przebudowę odcinków dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych krzyżujących się z planowaną drogą,
- k) wyburzenie ok. 102 budynków mieszkalnych i ok. 78 innych.
- l) wycinkę drzew i krzewów, przewidywaną na powierzchni ok. 95,4 ha, przy czym do prac przygotowawczych prowadzonych na nieruchomościach Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe kwalifikują się roboty planowane w:
 - gminie Boguchwała, obręb Lutoryż, na działkach nr: 1800/6, 1800/9, 1800/10;
 - gminie Czudec, obręb Babica, na działkach nr: 1310, 1312;
 - gminie Niebylec, obręb Lutcza, na działce nr: 6416;
 - gminie Jasienica Rosielna, obręb Orzechówka, na działkach nr: 21/4, 21/2, 1386/1, 1386/2, 1386/7;
 - gminie Haczów, obręb Jabłonica Polska, na działkach nr: 1/4, 1/9;
 - gminie Miejsce Piastowe, obręb Targowiska, na działce nr: 603;
 - gminie Miejsce Piastowe, obręb Widacz, na działkach nr: 229, 230;
 - gminie Dukla, obręb Cergowa, na działkach nr: 1745/3, 1745/4;
 - gminie Dukla, obręb Trzciana, na działkach nr: 340/4, 73, 340/15, 337, 340/19;
 - gminie Dukla, obręb Tylawa, na działkach nr: 883/10, 883/6, 837, 793/2.”;

2. Uchylam punkt I.2.5 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.5 Zaplecza budowy oraz miejsca postoju maszyn budowlanych wyposażyc w środki zabezpieczające przed przenikaniem szkodliwych substancji do ziemi lub do wód (np. sorbenty). Miejsca postoju pojazdów i maszyn należy zorganizować na powierzchni utwardzonej i uszczelnionej.”;

3. Uchylam punkt: I.2.7 w całości.

i umarzam postępowanie w tym zakresie;

4. Uchylam punkt I.2.8 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.8. Transport materiałów, maszyn i urządzeń budowlanych należy prowadzić wykorzystując w pierwszej kolejności sieć istniejących dróg, które dopuszczają ruch pojazdów ciężkich, po uzgodnieniu planu transportu z zarządcami właściwych dróg (wojewódzkich, powiatowych, gminnych). Po terenie budowy należy poruszać się wyznaczonymi tymczasowo drogami.”;

5. Uchylam punkt: I.2.11 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.11 Zapewniony zostanie nadzór nad wykonawcami prac, w celu kontroli sposobu realizacji robót budowlanych (w tym m. in. kontroli: stosowania sprawnych maszyn i sprzętu oraz ich prawidłowej eksploatacji i konserwacji, użytkowania środków transportu i maszyn bez ich przeciążania i przeładowywania, odprowadzania maszyn po zakończonej pracy oraz w przypadku ich awarii na wyznaczone miejsce postoju, przystosowane zgodnie z punktem I.2.5).”;

6. Uchylam punkt: I.2.12 w całości.

i umarzam postępowanie w tym zakresie;

7. Uchylam punkt: I.2.13 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.13 Należy minimalizować wpływ robót budowlanych na środowisko, poprzez rozwiązania techniczne i organizacyjne, do których należą m. in.: stosowanie na placu budowy gotowych mieszanek bitumicznych wytwarzanych w wytwórniach, przewożenie materiałów sypkich oraz mas bitumicznych pojazdami wyposażonymi w opony ograniczające pylenie i emisję zanieczyszczeń, utrzymywanie placu budowy oraz dróg dojazdowych w stanie ograniczającym pylenie (np. poprzez systematyczne porządkowanie placu budowy i usuwanie zanieczyszczeń powstałych w związku z budową na drogach dojazdowych, zraszanie pylących powierzchni, oczyszczanie kół pojazdów przed ich wyjazdem z placu budowy), unikanie pracy na jałowym biegu silników spalinowych maszyn, urządzeń i środków transportu (w czasie postoju, przy przerwach w pracy), wykorzystanie i grupowanie maszyn emitujących hałas (np. agregatów prądotwórczych, pomp itp.) na placu budowy w sposób zmniejszający czas i poziom oddziaływania akustycznego oraz wielkość obszaru narażonego na to oddziaływanie, oczyszczanie za pomocą sorbentów substancji ropopochodnych miejsca zanieczyszczonego w przypadku wycieku paliwa.

8. Uchylam punkt: I.2.14 w całości.

i umarzam postępowanie w tym zakresie;

9. Uchylam punkt I.2.15 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.15. Przed rozpoczęciem robót i po ich zakończeniu należy przeprowadzić inwentaryzację stanu nawierzchni dróg, po których prowadzony będzie transport związany z realizacją przedsięwzięcia oraz elewacji budynków i budowli położonych w odległości do 30 m od frontu robót i od dróg narażonych na oddziaływanie zwiększonego ruchu pojazdów ciężkich, w celu udokumentowania ewentualnego wpływu na stan techniczny dróg i elewacji budynków”;

10. Uchylam punkt: I.2.16 w całości.

i umarzam postępowanie w tym zakresie;

11. Uchylam punkt I.2.22 w całości

W tym zakresie orzekam:

„I.2.22. Prace budowlane w rejonie zabudowy chronionej pod względem akustycznym, będą wykonywane w godzinach od 6⁰⁰ do 22⁰⁰. Ograniczenie to nie dotyczy konieczności prowadzenia robót wynikających z technologii już trwających prac, nie pozwalającej na ich przerwanie (np. koniecznego do wykonania w jednym etapie betonowania obiektów inżynierskich i przebudowy linii elektroenergetycznych wchodzących w skład krajowego systemu przesyłowego).”;

12. Uchylam w całości punkt: I.2.23 w całości

i umarzam postępowanie w tym zakresie;

13. Uchylam punkt I.2.26.a w całości.

W tym zakresie orzekam:

„a) kolizja z osuwiskiem: 24+000-24+200, 25+000 – 25+200, 27+850-27+950, 29+700-29+900, 30+100-30+200, 40+250-40+300, 42+550-42+750, 43+650-43+800, 49+400-49+450, 49+700-49+900, 52+100-52+250, 52+500-52+550, 86+350-86+450, 87+600-87+750”;

14. Uchylam punkt I.2.30 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.30. Zdjęcie wierzchniej warstwy gleby (humusu) powinno być poprzedzone kontrolą specjalistów nadzoru przyrodniczego – herpetologa i ornitologa, pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt w okresie 1-3 dni przed terminem zdjęcia humusu. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków, zdejmowanie humusu należy wstrzymać do momentu opuszczenia danego terenu przez te zwierzęta (np. do zakończenia legów, wyprowadzenia młodych) lub do momentu uzyskania stosownych zezwoleń na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków.”;

15. Uchylam punkt I.2.33 w całości

W tym zakresie orzekam:

„I.2.33. Ewentualne prace prowadzone w korytach rzek, z którymi koliduje planowana inwestycja należy prowadzić poza okresem tarła i migracji ryb (tj. poza okresem od połowy marca do połowy czerwca i od 1 września do 31 grudnia), pod nadzorem przyrodniczym – ichtiologa i herpetologa, w celu wskazania ewentualnych dodatkowych działań minimalizujących.”;

16. Uchylam punkt I.2.34.f w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.34. f) na odcinkach przebiegających przez doliny cieków i w miejscach podmokłych, na których występują chronione typy siedlisk przyrodniczych i chronione gatunki roślin naczyniowych nie należy ingerować w stosunki wodne; w przypadku konieczności regulacji cieków oraz wykonania nowych rowów odwadniających, prace te

powinny być wykonane pod nadzorem botanika z nadzoru przyrodniczego oraz przy zastosowaniu do umacniania brzegów cieków materiałów naturalnych, np. zastosowaniu roślinności stabilizującej, faszyzny lub kamienia (z wypełnieniem szczelin między nimi drobniejszą frakcją gruntu w celu zachowania możliwości swobodnego przemieszczania się zwierząt);

17. Uchylam punkt I.2.34.g w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.34. g) planowane nasadzenia wykonać wyłącznie z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew i krzewów (występujących w danym regionie) - niedopuszczalne jest stosowanie gatunków obcego pochodzenia w miejscach, gdzie droga przecina lub sąsiaduje z ekosystemami naturalnymi i półnaturalnymi, zwłaszcza chronionymi typami siedlisk, z uwzględnieniem bezwzględnego zakazu stosowania gatunków inwazyjnych, jak np. czereemba amerykańska *Padus serotina*, robinia akacja *Robinia pseudoacacia* oraz gatunków winobluszczu *Parthenocissus* sp., a także ozdobnych odmian gatunków rodzimych (np. kaliny koralowej w odmianie "boule de naige" *Viburnum opulus* odm. *Roseum*). Łączna powierzchnia wszystkich nasadzeń (zieleni dogeszczająca, krajobrazowa i izolacyjna) obejmować ma możliwie jak największy teren i wynosić nie mniej niż 47 ha.”;

18. Uchylam w całości ostatnie zdanie z punktu I.2.34, rozpoczynające się od słów:

„**Działania wymienione w powyższym katalogu należy realizować w km ok.: (...)**”

i umarzam postępowanie w tym zakresie;

19. Uchylam punkt I.2.36 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.36 Na odcinkach przeznaczonych pod teren budowy, zaplecza budowy, bazy techniczne i składy materiałów budowlanych, kolidujących ze zrinwentaryzowanymi najcenniejszymi terenami występowania płazów, tj.: okolice Lutoryża, Przedmieścia Czudeckiego, Niebylica i Jawornika (km ok. 17+100-36+500), Jasionicy Rosielnej (km ok. 44+100-46+100), Iskryżni i Haczowa (km ok. 55+800-58+000), tereny w km ok. 61+300-63+900 i tereny położone wzdłuż rzek Jasiołki i Panny w km ok. 78+800-96+500, należy zastosować tymczasowe dwustronne ogrodzenia ochronne, które zostaną usunięte po zakończeniu robót budowlanych na danym odcinku. Ogrodzenie musi być szczelne, wykonane z folii, agrotkaniny lub siatki (o oczkach mniejszych niż 0,5 cm x 0,5 cm) o wysokości min. 60 cm nad powierzchnią terenu. Zastosowany materiał musi być częściowo wkopany w ziemię (na głębokość min. 30 cm) i posiadać tzw. przewieszkę tj. odgięcie (min. 10 cm) materiału w górnej części na zewnątrz drogi, zaplecza, bazy i składów, w kierunku otaczającego terenu pod kątem 45-90°. Po zewnętrznej stronie ogrodzenia należy usunąć wyższą roślinność, w tym krzewy, w pasie szerokości ok. 1 m. Herpetolog w ramach nadzoru przyrodniczego może w sytuacjach koniecznych wskazać dodatkowe odcinki wymagające zastosowania tymczasowych ogrodzeń ochronnych. Zabezpieczenie powinno być wykonane przed rozpoczęciem wędrówek płazów - do połowy marca, ewentualnie później w przypadku dłuższego utrzymania się pokrywy śniegowej i temperatury poniżej 0°C.”;

20. Uchylam punkt I.2.37 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.37 Wzdłuż ogrodzenia ochronnego, w kilometrażu określonym w pkt I.2.36) i na jego końcach, należy wykopać dołki o wymiarach ok. 0,5 x 0,5 x 0,2 m, które będą wyłożone folią (z otworami w dnie). Jako pułapki na wędrujące płazy i gady można też zastosować wiadra z przepuszczalnym dnem (z otworami w dnie). W ich wnętrzu należy umieścić gałązki, wystające ponad krawędź w celu umożliwienia opuszczenia pułapek innym zwierzętom (np. owadom). W okresie przynajmniej od 1 marca do 30 października nadzór herpetologiczny

będzie dokonywał kontroli i zbierał zwierzęta gromadzące się wzdłuż siatki oraz w dołach i wiadrach. Zwierzęta należy przynosić we właściwe siedliska, oddalone o co najmniej 1 km od terenu realizacji inwestycji. Kontrola pułapek i przenoszenie zwierząt powinno odbywać się w szczycie migracji, tj. od 1 marca do 15 maja oraz od 15 września do 15 października, dwa razy dziennie (w porze porannej oraz przedwieczornej), a po zakończeniu intensywnych migracji co dwa dni. Rozmieszczenie i zagęszczenie wiader/dotków określi herpetolog z nadzoru przyrodniczego.”;

21. Uchylam punkt I.2.38 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.38 Należy zachować zbiorniki wodne nieprzeznaczone do likwidacji, sąsiadujące z planowaną drogą oraz znajdujące się w niewielkiej odległości od drogi (ok. 50 m), zabezpieczyć je przed utratą wody wynikającą z realizacji przedsięwzięcia z uwzględnieniem warunków, o których mowa w punkcie I.2.67. Na etapie budowy należy wprowadzić wyгородzenie ochronne o parametrach wskazanych w pkt. I.2.36. Rozmieszczenie wygrodzeń określi herpetolog z nadzoru przyrodniczego.”;

22. Uchylam punkt I.2.39 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.39 W ramach kompensacji należy wybudować zbiornik zastępczy dla płazów w rejonie km 74+600 - 74+800, po lewej stronie drogi. Zbiornik ten powinien zostać zlokalizowany po zewnętrznej stronie ogrodzenia drogi. Powierzchnia zbiornika powinna wynosić od 150 do 200 m², a głębokość stopniowo zwiększać się od 30 do 100 cm, przy czym płytczyny (o głębokości ok. 30cm) powinny zajmować większą część zbiornika (ok. 80%). Zbiornik powinien mieć nieregularny kształt i nie może być wybetonowany. Nachylenie jego skarpy nie powinno być większe niż 1: 2,5 na całej długości linii brzegowej. Powinien zostać wykonany na etapie realizacji inwestycji, przed zasypaniem zbiornika kolidującego z inwestycją. Zbiornik zastępczy powinien być odgrodzony w trakcie wykonywania prac od placu budowy tymczasowym płotkiem stosowanym w okresie budowy, o parametrach określonych w pkt. I.2.36.

Szczegółowy wybór lokalizacji zbiornika zastępczego powinien zostać dokonany przez herpetologa z nadzoru przyrodniczego z uwzględnieniem zachowania bliskiej odległości od zbiornika niszczonego w pasie drogowym, oraz możliwości zapewnienia optymalnych warunków umożliwiających zachowanie w nim wody i dostępu zwierząt. Przed budową zbiornika zastępczego należy wykonać kilka próbnych otworów w gruncie, rozmieszczonych co kilka metrów w miejscu planowanego zbiornika, co pozwoli na określenie profili litologicznych, stopnia przepuszczalności podłoża i głębokości poziomu wód gruntowych. Dodatkowo powinno się rozpoznać podłoże planowanego zbiornika, aby wykluczyć obecność systemów drenarskich, mogących powodować m. in. odpływ wody ze stawu lub przenikanie do zbiornika zanieczyszczeń pochodzących z pól. W razie konieczności uszczelnienie dna zbiornika wykonać z materiałów naturalnych, np. gruntów gliniastych.”;

23. Uchylam punkt I.2.40 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.40 Przed likwidacją i zasypaniem zbiorników wodnych, wykopów z wodą, rozlewisk itp., osoba sprawująca nadzór herpetologiczny sprawdzi dno i ściany pod kątem obecności zwierząt (m. ni. płazów, gadów, kijanek lub skrzeków). W przypadku stwierdzenia ich występowania, należy je wyjąć i przenieść w inne odpowiednie miejsca, oddalone od placu budowy. Prace związane z zasypywaniem zbiorników wodnych należy wykonywać we wrześniu. Na początku września należy szczelnie wyгородzić zbiornik przeznaczony do zasypiania (by nie dostały się do niego płazy zimujące), według zasad określonych w pkt. I.2.36, przy jednoczesnym odławianiu zwierząt

opuszczających zbiornik (np. przy pomocy wiaderek wkopanych przy ogrodzeniu od strony zbiornika). Po odłowieniu zwierząt (także z części lądowej wygradzonego obszaru), należy rozpocząć stopniowe obniżanie lustra wody do dna, przy ciągłym odławianiu, a następnie z udziałem herpetologa sprawdzić dno i odłowić pozostałe zwierzęta (nie tylko płazy). W przypadku wykorzystania pomp, węże ssące należy zabezpieczyć siatkami, tak by nie przedostały się do nich płazy. Najlepiej na końcówkę węża zamontować konstrukcję przypominającą kosz ze szczelnej siatki (oczek < 5 mm), która będzie umieszczona ok. 20-30 cm od otworu węża, aby uniknąć zgniatania płazów przy zasysaniu. Alternatywnie, w sąsiedztwie likwidowanego zbiornika, można wykopać rzapie (wykop w sąsiedztwie, o dnie położonym poniżej likwidowanego zbiornika), do którego dopływ można zabezpieczyć siatką. Po odczekaniu ok. dwóch dni, należy odłowić pozostające w zbiorniku płazy (część wyjdzie po rozpoczęciu prac). Odłowione płazy należy przenieść do znajdującego się w odległości co najmniej 1 km od pasa robót ziemnych zbiornika wodnego o podobnym charakterze. Zасыpywanie należy prowadzić od strony bardziej stromej i głębszej, aby umożliwić płazom wyjście z drugiej strony. W trakcie zasypywania, należy zwracać uwagę na zwierzęta pozostające w zbiorniku, sukcesywnie je odławiać i wynosić. Po zasypaniu ok. 3/4 zbiornika, należy ponownie odczekać dwa dni i ewentualnie odłowić pozostałe zwierzęta. Po tej czynności należy bezzwłocznie zasypać pozostałą część wykopu.”;

24. Uchylam punkt I.2.52 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.52 Odbiornikami wód opadowo – roztopowych z terenu MOP-ów:

- a) w km ok. 16+000 będą wody cieku Mogielnica,
- b) w km ok. 32+600 będą wody cieku bez nazwy i Gąsiorowskiego Potoku,
- c) w km ok. 33+300 będą wody cieku bez nazwy i Jawornickiego Potoku,
- d) w km ok. 55+000 będzie rzeka Wisłok,
- e) w km ok. 73+000 będzie rzeka Jasiołka.”;

25. Uchylam punkt I.2.64 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.2.64 W przypadku umacniania koryt cieków, brzegów cieków (np. w rejonach wylotów urządzeń kanalizacyjnych), skarp i dna cieków przed i za przepustami, stosować materiały naturalne (np. roślinność stabilizująca, faszyna) lub geosyntetyki (zasypane gruntem). Bez względu na rodzaj umocnienia należy zachować możliwość swobodnego przemieszczania się wszystkich zwierząt (w tym małych) w poprzek koryta cieku (poprzez zachowanie nachylenia umacnianych skarp nie większego niż 1: 2, zasypywanie szczelin pomiędzy głazami frakcją pośrednią i gruntem rodzimym - w przypadku stosowania kamienia łamanego o grubej frakcji). Ewentualne uszkodzenia struktury koryt i brzegów należy niezwłocznie usunąć i przywrócić do stanu poprzedniego. Prace prowadzić pod nadzorem przyrodniczym – ichtiologa, herpetologa oraz botanika, z uwzględnieniem zapisów pkt. I.2.34.f oraz I.2.33 przedmiotowej decyzji.”;

26. Uchylam punkt: I.2.66 w całości

i umarzam postępowanie w tym zakresie;

27. Uchylam w całości punkt: I.2.69

i umarzam postępowanie w tym zakresie;

28. Uchylam punkt I.3.2 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.3.2 Należy przewidzieć wyposażenie przebudowywanych w związku z planowanym przedsięwzięciem napowietrznych linii elektroenergetycznych (przynajmniej tych o napięciu 400 kV) w wiązkowe przewody robocze (np. trój-, lub czteroprzewodowe);

29. Uchylam punkt I.3.3 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.3.3 Ekrany akustyczne należy wykonać w kilometrażu wskazanym w poniższej tabeli:

<i>symbol ekranu</i>	<i>od km ok.</i>	<i>do km ok.</i>	<i>wysokość [m]</i>	<i>długość rzeczywista [m]</i>	<i>strona drogi</i>
E1	12+066	12+316	3,5	245	P
E2	12+066	12+316	3,5	247	L
E3	12+371	12+673	3,5	302	L
E4	12+673	12+730	4,0	56	L
E5	14+586	14+940	3,5	358	L
E6	14+658	14+999	3,5	336	P
E7	20+840	21+100	3,5	262	P
E8	21+752	22+191	3,5	446	L
E9	21+791	22+128	3,5	335	P
E10	25+150	25+347	3,5	196	L
E10a	25+005	25+135	4,0	130	P
E10b	25+135	25+235	3,0	100	P
E11	25+486	26+008	3,5	518	P
E12	39+050	39+100	3,5	50	P
E13	39+119	39+320	3,5	202	P
E14	39+871	40+436	3,5	566	L
E15	40+040	40+170	3,5	130	P
E16	41+431	42+236	3,5	794	P
E17	41+626	42+236	3,5	618	L
E18	44+175	44+528	3,5	347	L
E19	45+121	45+191	3,5	70	L
E20	48+156	48+405	3,5	249	P
E21	49+579	49+621	3,5	45	P
E22	51+842	51+951	3,5	109	P
E23	53+717	54+131	3,5	412	L
E24	54+268	54+631	3,5	364	P
E25	55+922	56+302	3,5	375	P
E26	56+634	56+738	3,5	104	L
E27	56+658	57+181	3,5	519	P
E28	57+066	57+178	3,5	113	L
E29	57+207	57+318	3,5	110	L
E30	57+219	57+325	3,5	105	P

E31	57+718	58+031	3,0	312	P
E32	57+802	58+055	3,0	253	L
E33	63+420	63+720	3,0	300	L
E34	68+454	68+932	3,0	474	L
E35	70+597	70+846	3,0	249	P
E36	70+702	70+954	3,0	253	L
E37	72+582	72+818	3,0	236	P
E38	74+438	74+621	3,5	183	L
E39	78+675	79+413	3,0	740	P
E40	78+677	79+105	3,0	426	L
E41	80+207	80+369	3,0	160	P
E42	80+209	80+369	3,0	162	L
E43	80+521	80+975	3,0	458	P
E44	83+091	83+278	3,5	185	L
E45	94+112	94+421	3,0	308	P

Ekran na węzłach:

<i>symbol ekranu</i>	<i>ok. km</i>	<i>wysokość [m]</i>	<i>długość rzeczywista [m]</i>	<i>Strona</i>
EW1	21+400 (węzeł Babica)	3,5	85	L
EW2		3,5	100	L
EW3	44+050 (węzeł Domaradz)	3,5	105	P
EW4		3,5	90	P
EW5	67+400 (węzeł Miejsce Piastowe)	3,5	100	P
EW6		3,5	250	P

30. Uchylam punkt: I.3.9 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.3.9 Ze względu na obecność poczwarówki zwężonej w bliskim sąsiedztwie pasa drogowego, ewentualną drogę dojazdową należy wygrodzić od strony zachodniej w km ok. 91+500 – 92+000, w celu zmniejszenia dostępności jej siedliska od strony drogi dojazdowej. Ogrodzenie należy wykonać przed rozpoczęciem prac związanych z realizacją przedsięwzięcia.”;

31. Uchylam punkt: I.3.10 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.3.10 Ogrodzić całą trasę po obu stronach siatką drucianą na metalowych słupkach. Siatka powinna mieć wysokość co najmniej 250 cm nad powierzchnię terenu, o następujących parametrach:

- od podłoża do wysokości minimum 60 cm wielkość oczek siatki nie może przekraczać wartości 0, 5 cm;
- do wysokości 120 cm wielkość oczek siatki nie może być większa niż 5 × 15 cm;
- powyżej 120 cm wielkość oczek siatki nie może być większa niż 15 × 15 cm.

Ogrodzenie należy skonstruować w taki sposób, by naprowadzało zwierzęta na przejścia, łącząco się z nimi w sposób płynny (za wyjątkiem sytuacji, gdy droga dojazdowa zlokalizowana jest pod przejściem górnym dla zwierząt) i uniemożliwiający przedostanie się zwierząt na pas ruchu. Siatkę należy wkopać w ziemię na głębokość minimum 40 cm. Ogrodzenia ochronne należy prowadzić wzdłuż linii prostych, ewentualnie z załamaniem nie większym niż 15° (odstępstwo od tego wymogu możliwe w sytuacjach braku możliwości technicznych).”;

32. Uchylam punkt: I.3.13 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.3.13 Należy wprowadzić obustronne ogrodzenia ochronne ograniczające śmiertelność płazów na drodze. Ogrodzenie powinno być wykonane z siatki stalowej o oczkach mniejszych niż 0,5 x 0,5 cm lub jako pełne (np. z paneli PE, PP, PEHD lub innych) o wysokości min. 60 cm, wyposażone w trwałą przewieszkę o szerokości min. 10 cm, w dolnej części zagłębione w podłoże (co najmniej na głębokość 30 cm). Można zastosować również wygradzenia panelowe z bieżnią przeciwdziałającą wzrostowi roślinności w bezpośrednim sąsiedztwie wygradzenia, co ułatwi koszenie i inne prace utrzymaniowe. Wygradzenia należy wprowadzić w rejonach najcenniejszych dla płazów i gadów tj. okolice Lutoryża, Przedmieścia Czudeckiego, Niebylca i Jawornika (km ok. 17+100 -36+500), okolice Jasienicy Rosielnej (km ok. 44+100-46+100), okolice Iskryziny i Haczowa (km ok. 55+800-58+000), tereny w km ok. 61+300-63+900 oraz tereny położone wzdłuż rzeki Jasiołki i Panny (km ok. 78+800-96+500). Herpetolog w ramach nadzoru przyrodniczego może w sytuacjach koniecznych wskazać dodatkowe odcinki wymagające zastosowania ogrodzeń ochronnych.”;

33. Uchylam punkt: I.3.20.a w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.3.20.a odtworzenia roślinności pod estakadami, mostami i wiaduktami, wprowadzenia nasadzeń naprowadzających (gatunki osiągające maksymalnie wysokość obiektu): MS-1/2 (km ok. 48+263), MS-1/6 (52+327), MS-2/2 (68+253), ES-1/19 (48+523), ES-1/20 (49+673), MS-1/3 (50+721), MS-1/4 (51+046), ES-1/21 (51+205), ES-1/22 (51+470), MS-1/5 (51+785), ES-1/23 (52+720), ES-2/5 (81+578), ES-2/6 (82+670), ES-2/7 (83+350), ES-2/8 (84+288), ES-2/9 (84+654), ES-2/10 (84+963), MS-2/12 (85+462), ES-2/11 (85+861), ES-2/12 (86+128), ES-2/13 (86+849), ES-2/14 (87+595), ES-2/14A (88+150), ES-2/15 (88+451), ES-2/16 (90+243), WS-2/4 (91+338), ES-2/17 (92+956), ES-2/18 (94+299), MS-2/14 (95+080), PZDd-2/11 (96+000).”;

34. Uchylam punkt: I.3.20.c w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.3.20.c braku oświetlenia lub oświetlenia wykonanego wg zaleceń wskazanych w pkt I.3.18): ES-1/20 (km ok. 49+673), MS-1/5 (51+785), ES-2/7 (83+350), ES-2/13 (86+849), ES-2/14A (88+150), ES-2/16 (90+243), WS-2/4 (91+338), ES-2/17 (92+956), PZDd-2/11 (96+000) i w km 81+100 – 81+600.”;

35. Uchylam punkt: I.3.31.cd w całości.

W tym zakresie orzekam:

„cd) 86+849 - ES-2/13 (estakada w ciągu drogi S19 z funkcją przejścia dolnego dla dużych zwierząt; przejście zintegrowane z drogą krajową),
cd-1) 88+150 – ES-2/14A (estakada w ciągu drogi S19 z funkcją przejścia dolnego dla dużych zwierząt).”;

36. Uchylam punkt: I.3.39 w całości.

W tym zakresie orzekam:

„I.3.39 Obiekty mostowe i wiadukty w ciągu drogi ekspresowej należy zaprojektować bez pylonów. W każdym z przypadków przecięcia cieków obiektem mostowym / estakadą, nie dopuszczać do posadowienia podpór obiektu w korycie cieku, ani w żadnym miejscu zmieniającym szybkość przepływu i rodzaj transportowanego przez ciek materiału. W miejscach przejścia obiektów przez chronione siedliska łęgów (np. przejścia przez rzekę Jasiołka) prace związane z budową estakad należy prowadzić metodą nasuwania podłużnego.”;

37. Uchylam punkt I.3.41 w całości.

i umarzam postępowanie w tym zakresie;

38. Uchylam w całości punkt: II.1.a tiret drugie.

W tym zakresie orzekam:

„II.1.a tiret drugie - nadzorowanie wykonywania niezbędnych działań zabezpieczających, np. wygrodzeń, przed rozpoczęciem prac budowlanych w rejonach występowania siedlisk przyrodniczych i stanowisk chronionych gatunków, udział przy lokalizowaniu, projektowaniu i nadzorowaniu wykonania zbiornika zastępczego dla płazów”;

39. Uchylam w całości punkt: II.5.a

W tym zakresie orzekam:

„II.5.a korytarzach głównych, tj. na Korytarzu Południowym (GKPd; w km ok. 17+310-32+340, 33+970-38+690 i 42+410-44+550) i na Korytarzu Karpackim (GKK; w km ok.: 75+410-77+240, ok. 88+150 (ES-2/14A), 81+560-90+350, 90+720-95+230, 96+110-96+270) - wszystkie przejścia / obiekty inżynierskie mające pełnić funkcję przejść dla zwierząt dużych i średnich”;

40. Uchylam w całości punkt: II.7

W tym zakresie orzekam:

„II.7 W przypadku odcinków, gdzie m. in. odwodnienie wykopów budowlanych, skutkowało będzie obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poza terenem budowy (na podstawie dokumentacji hydrogeologicznej), należy prowadzić obserwacje poziomu zwierciadła wody.

W przypadku terenów zabudowanych pomiary należy prowadzić w najbliższej usytuowanych względem planowanej drogi studniach, przez okres wykonywania prac.

Na odcinkach drogi, gdzie w celu prawidłowej eksploatacji drogi wymagane będzie lokalne obniżenie zwierciadła wód podziemnych, obserwacje poziomu zwierciadła wody, w przypadku terenów zabudowanych, w najbliższej usytuowanych względem planowanej drogi studniach, prowadzone będą przez okres jednego roku po oddaniu obiektu budowlanego do eksploatacji, z częstotliwością raz na miesiąc.

8. Przez okres przynajmniej 5 lat przypadających rok po oddaniu przedsięwzięcia do eksploatacji należy przynajmniej raz do roku (w okresie czerwiec - lipiec) przeprowadzać z udziałem dendrologa kontrolę stanu zachowania i rozwoju nasadzonej roślinności. Należy podejmować działania pielęgnacyjne zapobiegające ubytkom roślinności, a w przypadku stwierdzenia ubytków nasadzenia należy uzupełnić w stosunku przynajmniej 1:1.”;

41. Uchylam punkt III w całości.

W tym zakresie orzekam:

„III Nakładam obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania zezwolenia na realizację inwestycji drogowej. W ramach ponownego przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko należy odnieść się między innymi do następujących kwestii:

- 1) rozmieszczenia cennych elementów środowiska przyrodniczego (z uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych, stanowiących przedmiot ochrony obszarów Natura 2000), oddziaływania na nie wynikającego z realizacji przedsięwzięcia oraz propozycji działań minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia na środowisko (z uwzględnieniem ich lokalizacji i skali);
- 2) ochrony i zachowania stosunków wodnych w fazie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia, w szczególności na obszarach siedlisk zależnych od wód;
- 3) zakresu koniecznej wycinki i jej wpływu na środowisko (z uwzględnieniem funkcji danego zadrzewienia w ekosystemie, składu gatunkowego i lokalizacji usuwanych płatów roślinności), a także przedstawienia szczegółowych propozycji działań koniecznych do podjęcia w celu skutecznej kompensacji strat, w tym polegających na nasadzeniach oraz zastosowaniu ewentualnych innych rozwiązań (takich, jak np. montaż sztucznych schronień dla nietoperzy i ptaków w związku z wycinką drzew dziuplastych);
- 4) lokalizacji i wpływu działań związanych z ingerencją w koryta rzeczne oraz na siedliska herpetofauny;
- 5) warunków geotechnicznych, ocenionych z uwzględnieniem wykonanej inwentaryzacji osuwisk oraz analizy wpływu przedsięwzięcia na aktywność osuwiskową i wynikające z niej oddziaływanie na środowisko (w tym m. in. na dobra materialne oraz na siedliska i gatunki nietoperzy, stanowiące przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Osuwiska w Lipowicy PLH 180044);
- 6) oddziaływania na środowisko na etapie realizacji oraz eksploatacji planowanych tuneli (po ustaleniu metody ich drążenia oraz doborze rozwiązań technicznych, w tym sposobu ich wentylacji);
- 7) oddziaływania akustycznego na odcinkach drogi prowadzonej w ciągu obiektów mostowych z uwzględnieniem ruchu pojazdów po dylatacjach i przedstawieniem szczegółowych rozwiązań minimalizujących emisję hałasu (np. poprzez zastosowanie nakładek wyciszających),
- 8) weryfikacji (po ostatecznym ustaleniu niwelety drogi) lokalizacji i parametrów zaplanowanych ekranów akustycznych,
- 9) oddziaływań o charakterze transgranicznym.”;

42. Uchylam punkt IV w całości.

W tym zakresie orzekam:

„III Stwierdzam konieczność przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach ponownego przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.”;

43. Uchylam spis załączników określony na str. 99 zaskarżonej decyzji.

W tym zakresie orzekam:

„Załączniki do decyzji:

Nr 1 - Charakterystyka przedsięwzięcia.”;

44. W załączniku Nr 1 - Charakterystyka przedsięwzięcia, uchylam w całości treść ostatniego akapitu rozpoczynającego się na stronie 1 załącznika.

i w tym zakresie orzekam:

„W wariantcie realizacyjnym przewiduje się:

a) budowę 7 węzłów: Babica, Strzyżów-Żarnowa, Domaradz, Iskrzynia, Miejsce Piastowe, Dukla, i Barwinek,

- b) budowę 8 miejsc obsługi podróżnych (MOP), typów I-III, tj. 4 typu I – 2 pary (Lutoryż i Równe), 2 typu II (Jawornik, Zagórze,) i 2 typu III (Jawornik i Zagórze),
- c) budowę 2 Obwodów Utrzymania (OU) w rejonie węzłów: Domaradz i Miejsce Piastowe,
- d) budowę obiektów inżynierskich w ciągu planowanej drogi ekspresowej i w ciągu dróg krzyżujących się z nią (estakady, tunele, wiadukty, mosty i in.),
- e) budowę urządzeń bezpieczeństwa ruchu (w tym oznakowania poziome, oznakowania pionowe, bariery ochronne, ogrodzenia),
- f) budowę urządzeń ochrony środowiska (w tym ekrany akustyczne, urządzenia oczyszczające wody opadowo-roztopowe, przejścia dla zwierząt),
- g) budowę dróg obsługujących ruch lokalny z terenów odciętych przez drogę ekspresową,
- h) przebudowę istniejącej infrastruktury technicznej nie związanej z drogą, z którą planowana droga ekspresowa będzie kolidować m. in. linie elektroenergetyczne, gazociągi, linie telekomunikacyjne, sieci wodociągowe, sieci kanalizacyjne, sieci melioracyjne,
- i) budowę infrastruktury technicznej zaopatrującej w media MOP-y, Obwody Utrzymania, infrastruktury zapewniającej łączność oraz oświetlenie na węzłach,
- j) przebudowę odcinków dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych krzyżujących się z planowaną drogą,
- k) wyburzenie ok. 102 budynków mieszkalnych i ok. 78 innych.
- l) wycinkę drzew i krzewów, przewidywaną na powierzchni ok. 95,4 ha, przy czym do prac przygotowawczych prowadzonych na nieruchomościach Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe kwalifikują się roboty planowane w:
 - gminie Boguchwała, obręb Lutoryż, na działkach nr: 1800/6, 1800/9, 1800/10;
 - gminie Czumec, obręb Babica, na działkach nr: 1310, 1312;
 - gminie Niebylec, obręb Lutcza, na działce nr: 6416;
 - gminie Jasienica Rosielna, obręb Orzechówka, na działkach nr: 21/4, 21/2, 1386/1, 1386/2, 1386/7;
 - gminie Haczów, obręb Jabłonica Polska, na działkach nr: 1/4, 1/9;
 - gminie Miejsce Piastowe, obręb Targowiska, na działce nr: 603;
 - gminie Miejsce Piastowe, obręb Widacz, na działkach nr: 229, 230;
 - gminie Dukla, obręb Cergowa, na działkach nr: 1745/3, 1745/4;
 - gminie Dukla, obręb Trzciana, na działkach nr: 340/4, 73, 340/15, 337, 340/19;
 - gminie Dukla, obręb Tylawa, na działkach nr: 883/10, 883/6, 837, 793/2.”;

45. W załączniku Nr 1 - Charakterystyka przedsięwzięcia, uchylam w całości treść trzeciego od góry akapitu na stronie 2 załącznika.

i w tym zakresie orzekam:

„Wjazd i wyjazd z planowanej drogi będzie możliwy tylko poprzez węzły, tj. bezkolizyjne połączenia z drogami niższej kategorii. Droga S19 w węzłach będzie łączyła się z następującymi drogami: w węźle Babica, Iskrzynia, Dukla i Barwinek z drogą krajową Nr 19, w węźle Strzyżów - Żarnowa z drogą powiatową Nr 1931R, w węźle Domaradz z drogą wojewódzką Nr 886, w węźle Miejsce Piastowe z drogą krajową Nr 28.”;

46. W załączniku Nr 1 - Charakterystyka przedsięwzięcia, uchylam w całości fragment treści załącznika od sformułowanego na stronie 3 zdania, rozpoczynającego się od słów: „Wobec prognozowanych przekroczeń dopuszczanych poziomów hałasu na

obszarach chronionych pod względem akustycznym wykonane będą ekrany akustyczne w następujących lokalizacjach (...)" do końca tego dokumentu (str. 7 załącznika).

i w tym zakresie orzekam:

„Wobec prognozowanych przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na obszarach chronionych pod względem akustycznym wykonane zostaną ekrany akustyczne. Podejmowane będą również działania minimalizujące i kompensujące negatywny wpływ przedsięwzięcia na środowisko, w tym m.in. wykonany będzie zbiornik zastępczy dla plażów, a także nasadzenia zieleni (uszczegółowienie informacji o lokalizacji nasadzeń, ich składzie gatunkowym i powierzchni będzie miało miejsce w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko), wykonane zostaną przejścia dla zwierząt, na odcinkach, na których występują wrażliwe na zanieczyszczenie wody gruntowe zastosowany będzie szczególny sposób odwodnienia drogi z wykorzystaniem urządzeń oczyszczających przed odprowadzeniem wody do środowiska).”;

47. W pozostałej części utrzymuję w mocy decyzję organu I instancji.

UZASADNIENIE

Cytowaną w sentencji decyzją z dnia 6 listopada 2015 r., znak: WOÓŚ-II.4200.1.2013.AH.253, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, dalej RDOŚ w Rzeszowie, na wniosek Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, reprezentowanego przez Wiesława Sowę - Zastępcę Dyrektora ds. Inwestycji w Oddziale GDDKiA w Rzeszowie, określił środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na: *„Budowie drogi ekspresowej S19 Kuźnica – Barwinek na odc. Kielanówka – Barwinek (granica państwa) wraz z niezbędną infrastrukturą, budowlami i urządzeniami budowlanymi – od km 11+400 do km 96+535, według wariantu przebiegu trasy WB1 - alternatywa”.*

Od ww. decyzji odwołanie w ustawowym terminie wnieśli skutecznie: Janina Gnatek, Emilia Pawlak, Tadeusz Pawlak, Lucyna Czech, Katarzyna Iskrzycka, Grzegorz Iskrzycki oraz Stowarzyszenie Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot, dalej *Stowarzyszenie*.

Państwo Janina Gnatek oraz Emilia i Tadeusz Pawlak przedstawili następujące wnioski i zarzuty:

- 1) naruszenie 7, 77, 80 *kpa*, poprzez brak podjęcia wszelkich niezbędnych działań koniecznych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz brak wyczerpującego zebrania i przeanalizowania kompletnego materiału dowodowego, co skutkowało między innymi:
 - a) błędnymi wnioskami dotyczącymi dotrzymania dopuszczalnych wartości hałasu oraz drgań w budynkach w bezpośrednim sąsiedztwie drogi i ich wpływu na ludzi na etapie realizacji, a także wpływu przedsięwzięcia na konstrukcję i estetykę budynków położonych wzdłuż planowanej trasy.
 - b) błędnymi wnioskami wynikającymi z braku oceny skumulowanego oddziaływania hałasu z linią 400 kV i projektowaną S-19, a także z braku oceny emisji pól elektromagnetycznych od przebudowanej linii 400 kV i braku oceny wpływu inwestycji na jakość powietrza i poziom wód gruntowych;
 - c) błędne uznanie, że w świetle wyników udziału społeczeństwa zasadne jest wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;

W związku z powyższym strony wnoszą o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez RDOŚ w Rzeszowie oraz o wstrzymanie wykonywania tej decyzji.

Pani Lucyna Czech uzasadniła odwołanie podając następujące argumenty:

- 2) naruszono art. 7 i 8 *kpa*, z uwagi na przyjęcie do realizacji wariantu drogi, który koliduje z nowo wybudowanym i oddanym do użytku w 2015 r. budynkiem mieszkalnym, zlokalizowanym na działce nr 1631 w miejscowości Cergowa.

Strona wniosła o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji i skierowanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji.

Państwo Katarzyna i Grzegorz Iskrzyccy sformułowali zarzuty dotyczące:

- 3) naruszenia:

- a) art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.), dalej *ustawy ooś*, w związku z art. 107 *kpa*, poprzez brak wymaganego uzasadnienia prawnego decyzji;
- b) art. 80 *ustawy ooś*, poprzez nieuwzględnienie aktualnego raportu na temat osuwisk na terenie planowanej inwestycji;
- c) art. 82 *ustawy ooś*, poprzez wyznaczenie nieprawidłowych założeń dotyczących ochrony środowiska;
- d) art. 7 *kpa*, poprzez niewystarczające rozważenie relacji pomiędzy interesem społecznym a słusznym interesem stron postępowania;
- e) art. 77 § 1 *kpa*, poprzez niedokonanie wyczerpującego i wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego;
- f) art. 108 § 1 *kpa*, poprzez nadanie decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności mimo braku ustawowych przesłanek do jego nadania.

Strony wnoszą o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez RDOŚ w Rzeszowie.

Stowarzyszenie wniosło o uchylenie decyzji w całości i skierowanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji, a w uzasadnieniu odwołania zarzuciło:

- 4) naruszenie:

- a) art. 7 w zw. z art. 77 § 1 *kpa* w zw. z art. 107 § 1 *kpa* poprzez brak dokładnego i wyczerpującego zbadania sprawy oraz zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego, co skutkowało wadliwym uzasadnieniem decyzji. Rozstrzygnięcie wydano m. in. na podstawie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, który nie zawierał wystarczającej informacji na temat stanu ochrony wilka, rysia, niedźwiedzia, drożności korytarzy migracyjnych o randze międzynarodowej, wpływu inwestycji na chronione siedliska przyrodnicze, oraz z zaniechaniem transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- b) 108 § 1 *kpa* poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że w przedmiotowej sprawie zaistniały przesłanki nadania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji.

Mając na uwadze zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego, której istotą jest zapewnienie stronom prawa do dwukrotnego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy, w ramach

postępowania odwoławczego organ II instancji dokonał analizy zgromadzonego materiału dowodowego, w tym wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, uwag i wniosków składanych przez strony i społeczeństwo w toku postępowania, zaskarżonej decyzji oraz informacji uzyskanych w toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego. W toku postępowania odwoławczego organ II instancji rozpatrzył sprawę w pełnym zakresie, co do okoliczności faktycznych i prawnych i stwierdził, co następuje.

RDOŚ w Rzeszowie był właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 1 *ustawy o oś* w związku z kwalifikowaniem się planowanej inwestycji do przedsięwzięć określonych w § 2 ust. 1 pkt 31 *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2016 r., poz. 71 j. t.). Tym samym *GDOŚ* jest właściwy do rozpatrzenia wniesionych odwołań od decyzji z dnia z dnia 6 listopada 2015 r., znak: WOOŚ-II.4200.1.2013.AH.253.

Z uwagi na wątpliwości organu II instancji co do niektórych kwestii przedstawionych w raporcie o oddziaływaniu planowanego przedsięwzięcia na środowisko oraz podniesionych w odwołaniach, *GDOŚ* przeprowadził postępowanie wyjaśniające w granicach wyznaczonych art. 136 *kpa*. Pismem z dnia 1 lipca 2016 r. znak: DOOŚ-oiI.4200.28.2015.is.12 inwestor został wezwany do złożenia wyjaśnień. W wezwaniu poruszono między innymi zagadnienia dotyczące kolidującej z planowanym przedsięwzięciem infrastruktury technicznej, oddziaływania hałasu i drgań, oddziaływania przedsięwzięcia na siedliska przyrodnicze oraz florę i faunę i możliwości podjęcia dodatkowych działań minimalizujących przewidywane oddziaływania. Wyjaśnienia inwestora zostały przekazane tutejszemu organowi pismem z dnia 3 sierpnia 2016 r. oraz 31 sierpnia 2016 r.

W oparciu o zebrany materiał dowodowy stwierdzić należy, że organ I instancji przeprowadził postępowanie w sposób co do zasady poprawny. W toku postępowania *RDOŚ w Rzeszowie* dążył do wyjaśnienia i uzupełnienia brakujących lub budzących wątpliwości elementów sprawy i kilkakrotnie kierował do inwestora wezwania (w tym z dnia 17.02.2012 r., znak: WOOŚ.4200.4.2012.AH-92, z dnia 12.02.2015 r. znak: WOOŚ.4200.4.2012.AH-123 oraz z dnia 26.05.2015 r., znak: WOOŚ.4200.4.2012.AH-147), a także zapewnił udział właściwego organu inspekcji sanitarnej oraz możliwość aktywnego uczestniczenia w postępowaniu stron i społeczeństwa. Do wniesionych w toku postępowania uwag *RDOŚ w Rzeszowie* odniósł się wyczerpująco w uzasadnieniu wydanej decyzji, w której określił środowiskowe warunki dla planowanego przedsięwzięcia. W związku z wniesionymi odwołaniami należy stwierdzić, że w postępowaniu miały miejsce błędy, jednak ich rodzaj i skala nie dają podstaw do uchylenia zaskarżonej decyzji z dnia 6 listopada 2015 r. Stwierdzone przez organ odwoławczy uchybienia zostały naprawione w niniejszej decyzji reformatoryjnej, podjętej w trybie art. 138 § 1 pkt 1 i 2 *kpa*, po rozpatrzeniu odwołań oraz przeanalizowaniu zagadnień objętych zgodnie z art. 82 *ustawy o oś* decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach, do których odnosił się wcześniej w zaskarżonej decyzji *RDOŚ w Rzeszowie*.

W związku z wniesionymi odwołaniami w pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionych przez strony zarzutów.

Odnosząc się do kwestii sygnalizowanych przez strony na etapie udziału społeczeństwa w postępowaniu (pisma z dnia 27 sierpnia 2015 r. oraz 31 sierpnia 2015 r.) i przywołanych w odwołaniach, w których strony (Janina Gnatek oraz Emilia i Tadeusz Pawlak) poddały w wątpliwość, czy wystarczająco zbadano oddziaływanie przedsięwzięcia na etapie jego realizacji, a także czy poprawnie określono w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach warunki ograniczające oddziaływanie, należy w pierwszej kolejności zauważyć, że analiza oddziaływania prac budowlanych w związku z przedsięwzięciem została uwzględniona w materiale dowodowym. W raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dalej zwanym *raportem*, znajdują się informacje o spodziewanych emisjach i ich specyfice oraz przewidywanym zasięgu, w tym m. in. dotyczące emisji hałasu i wibracji na etapie budowy (m. in. Tom 2, rozdz. 6.1.5.1 oraz Tom 2, rozdz. 7.1), oraz informacje o możliwości ich ograniczenia. W związku z wątpliwościami stron postępowania i koniecznością ograniczenia oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zarówno na etapie postępowania prowadzonego w I instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym inwestor był wzywany do dodatkowych wyjaśnień, w których odnosił się także do etapu realizacji inwestycji (m. in. pismo z dnia 21 września 2015 r., znak: O.RZ.I-1.4111.160DOUŚ.13.2015.2.jd, pismo z dnia 3 sierpnia 2016 r., znak: O.RZ.I-1.4111.160DUŚ.4.2016.6.jd). Wbrew zarzutom skarżących ustalenia podjęte przez RDOŚ w Rzeszowie na temat etapu realizacji przedsięwzięcia i wyjaśnienia zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji nie ograniczają się do lakonicznej informacji zawartej na stronie 42 tego rozstrzygnięcia. Dostępne na tym etapie informacje o robotach powodujących największe uciążliwości, sposobie ich prowadzenia oraz o spodziewanym zasięgu ich oddziaływania, a także o sformułowanych w związku z nimi w decyzji warunkach minimalizujących, opisane zostały w dalszej części uzasadnienia decyzji. W odniesieniu do emisji hałasu wyjaśniono (m. in. na str. 60 decyzji), że największa spodziewana jest w fazie intensywnych robót ziemnych. Negatywne oddziaływanie, wynikające z pracy maszyn drogowych oraz z ruchu pojazdów ciężarowych, może sięgać do ok. 230 m (dla terenów zabudowanych) i do ok. 550 m (dla terenów otwartych). Uzasadnienie zaskarżonej decyzji (str. 37 – 38) zawiera również wyjaśnienia na temat spodziewanych oddziaływań wynikających z emisji wibracji, których źródłem będą niektóre prace ziemne (prowadzone z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu np. koparek, ładowarek, spychaczy, pojazdów ciężarowych, walców wibracyjnych), zagęszczanie podłoża, palowanie, ruch pojazdów ciężkich dowożących sprzęt i materiały do placu budowy. Wyjaśniono również, że zasięg oddziaływania zależy od rodzaju robót i nie będzie znaczący dla budynków położonych w odległości większej niż 25 m od robót, będących źródłem drgań oraz określono wymagania wobec inwestora, których realizacja ograniczy oddziaływanie. Dodać należy, że zasięg oddziaływania nie przekraczający 25 m jest zgodny m. in. z założeniami uwzględnionymi w normie PN-85/B02170 „Ocena szkodliwości drgań przekazywanych przez podłoże na budynki”. W odniesieniu do oddziaływania drgań na zdrowie ludzi obowiązujące normy prawne odnoszą się do warunków panujących na stanowiskach pracy, na których, w związku z użyciem maszyn i bliskości źródła emisji, występować mogą drgania szkodliwe dla zdrowia człowieka (Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2002 r., poz. 1833)). Poziom oddziaływanie drgań mechanicznych rozchodzących się w ośrodku stałym maleje wraz

z odległością od ich źródła. Drgania odczuwalne poza placem budowy w związku z ograniczonymi w czasie robotami drogowymi nie stanowią co do zasady bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i znaczącego negatywnego oddziaływania, tak jak może to mieć miejsce w przypadku wibracji oddziałujących bezpośrednio na pracownika obsługującego sprzęt będący ich źródłem. W przypadku emisji powodowanych transportem drogowym, ograniczone czasowo i nie stanowiące zagrożenia dla zdrowia drgania mogą być odczuwalne jeszcze w odległości 10 m od jezdni, a w odległości powyżej 20 m są już niezauważalne. Praca niektórych urządzeń na budowie (np. młot pneumatyczny, kafar) może być odczuwalna nawet z dziesięciokrotnie większej odległości ale ich znaczące oddziaływanie na organizm nie wykracza w praktyce poza teren budowy („Ochrona przed wibracjami drogowymi”, M. Kossakowski, Drogownictwo nr 8 z 2006). Wyjaśnić również należy, że towarzyszący robotom dyskomfort będzie miał ograniczony czas oddziaływania. Nie wszystkie konieczne do wykonania prace wiążą się z emisją drgań i hałasu, a pora ich wykonania została ograniczona do pory dziennej (warunek I.2.22 zaskarżonej decyzji). Także inne określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach warunki służą ograniczeniu negatywnego oddziaływania robót wiążących się z emisją hałasu i drgań, w tym m. in.: wymóg (pkt. I.2.8 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) wykorzystania do transportu dróg przystosowanych do ruchu pojazdów ciężkich, co zapobiegnie ich nadmiernej degradacji (przyczyniającej się do zwiększenia poziomu oddziaływań takich jak emisja hałasu oraz drgań), wskazanie pożądanych rozwiązań organizacyjnych, dotyczących sposobu prowadzenia robót (pkt I.2.13, którego brzmienie ustalono w pkt. 7 niniejszej decyzji), czy też obowiązek zapewnienia nadzoru nad wykonawcami robót (pkt 5 niniejszej decyzji), którego zadaniem będzie m. in. dopilnowanie właściwego stosowania sprawnego i nieprzeciążonego sprzętu (co zapewni zachowanie właściwych standardów w trakcie budowy i wpłynie tym samym na ograniczanie oddziaływań). W związku z odwołaniem należy również wyjaśnić, że przyjęta w pkt. I.2.15 zaskarżonej decyzji odległość 30 m, w której przeprowadzona będzie inwentaryzacja stanu dróg i elewacji budynków, wynika z przewidywanego zasięgu oddziaływania wibracji, potwierdzonego badaniami (m. in. „Ochrona przed wibracjami drogowymi”, M. Kossakowski, Drogownictwo nr 8 z 2006), a także jest większa niż odległości, na których zgodnie z normą PN-85/B02170 można spodziewać się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania, które mogłoby wpłynąć na estetykę i konstrukcję budynków. Przyjęta odległość 30 m od dróg, po których prowadzony będzie transport przekracza zasięg 20 m (powyżej których ww. norma przyjmuje oddziaływanie drgań technologicznych, takich, jak np. wbijanie pali, za pomijalne) oraz 25 m, powyżej których za niewielkie uznaje się oddziaływanie drgań przemysłowych. W niniejszej decyzji (pkt. 9) uzupełniono określony w pkt. I.2.15 zaskarżonej decyzji warunek, dodając, że inwentaryzacja elewacji budynków ma być przeprowadzona również dla obiektów położonych w odległości do 30 m od frontu robót (z uwagi na możliwość oddziaływania robót budowlanych). Dalsze zwiększanie zasięgu wymaganej inwentaryzacji wzdłuż kilkudziesięciokilometrowej inwestycji liniowej nie byłoby zasadne w oparciu o posiadane obecnie informacje. Możliwość ewentualnego rozszerzenia pasa inwentaryzacji może mieć miejsce na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko, po uwzględnieniu szczegółowych badań geologiczno – inżynierskich (np. w przypadku terenów zagrożonych z uwagi na występowanie osuwisk). Dodać należy, że z przeprowadzonej oceny oddziaływania na

środowisko nie wynika, aby przedsięwzięcie mogło mieć wpływ na konstrukcję i estetykę budynków należących do odwołujących się na etapie realizacji bądź eksploatacji przedsięwzięcia.

Odwołujący się słusznie zwracają uwagę, na fakt, że część warunków określonych w zaskarżonej decyzji jest ogólnikowa (co nie pozwala na ich zachowanie w formie nadanej im w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) oraz, że nie określono precyzyjnie okresu, w jakim można spodziewać się występowania oddziaływań na etapie realizacji przedsięwzięcia, a bez tego określanie ich, jako krótkotrwałe, nie jest właściwe i uzasadnione. Jak wynika z *raportu* oraz wyjaśnień otrzymanych od inwestora (pismo z dnia 3 sierpnia 2016 r., znak: O.RZ.I-1.4111.160DUŚ.4.2016.6.jd) okres realizacji całego odcinka drogi S-19 Rzeszów – węzeł Babica (do ok. km 21+400) szacowany jest na okres 26 – 29 miesięcy (z wyłączeniem okresów zimowych). W tym, roboty ziemne (najbardziej uciążliwe pod względem emisji hałasu i drgań), prowadzone będą na tym odcinku przez okres kilku miesięcy. Czas w jakim oddziaływanie tych robót będzie odczuwalne dla pojedynczej nieruchomości będzie jednak jeszcze krótszy, z uwagi na to, że prace te będą w ww. okresie prowadzone etapowo, na kolejnych kilkusetmetrowych odcinkach, których dokładny podział oraz harmonogram realizacji nie jest znany szczegółowo na tym etapie przygotowania inwestycji. Oddziaływania na etapie realizacji przedsięwzięcia nie będą równie silne przez cały czas prowadzenia robót (z uwagi na zakres planowanych prac o różnym stopniu oddziaływania), będą ograniczone w czasie i ustaną po zakończeniu działań generujących daną emisję. W związku z planowaną inwestycją nie jest możliwe zapewnienie całkowitego uniknięcia przewidywanych uciążliwości towarzyszących etapowi budowy przedsięwzięcia, jednak w decyzji określono liczne warunki, mające na celu ich ograniczenie, w tym także takie, które odnoszą się do emisji hałasu, drgań, pyłu i innych zanieczyszczeń.

W związku z rozpatrywanym odwołaniem uchylono i umorzono warunek określony w pkt. I.2.16 („*Transport materiałów na plac budowy należy zorganizować w sposób zapewniający zminimalizowanie oddziaływania związanego z przenoszeniem drgań na budynki znajdujące się w sąsiedztwie dróg, które będą wykorzystywane do przewożenia materiałów przy użyciu ciężkich pojazdów*”), który w istocie nie wprowadzał żadnego jednoznacznie określonego obowiązku ponad sformułowany we wcześniejszym pkt. I.2.8 wymóg korzystania z dróg przystosowanych do ruchu ciężkich pojazdów. Przywołany w odwołaniu pkt I.2.11 („*Do budowy stosowane będą nowoczesne maszyny wyposażone w elementy zmniejszające emisję hałasu do środowiska, drgań i wibracji oraz w dobrym stanie technicznym (...)*”) również nie określał konkretnych wymagań i parametrów maszyn przeznaczonych do użycia w związku z realizacją przedsięwzięcia. Stosowne wymagania, mające znaczenie dla zapewnienia właściwych standardów ochrony środowiska, wynikają natomiast wprost z przepisów prawa. W celu eliminowania zagrożeń dla środowiska towarzyszących m. in. robotom budowlanym Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z 2005 r., poz. 2202 ze zm.) określa dopuszczalne wartości poziomu mocy akustycznej używanych urządzeń (w tym maszyn używanych do zagęszczania gruntu, spycharek, ładowarek, koparek, agregatów prądotwórczych i spawalniczych i in.). W związku z powyższym brzmienie warunku zostało zmienione (pkt. 5 niniejszej decyzji), przy czym pozostawiono obowiązek zapewnienia przez inwestora nadzoru, którego zadaniem będzie egzekwowanie od wykonawców zgodnego z prawem i uzyskanymi pozwoleniami sposobu prowadzenia robót, co dodatkowo gwarantować

będzie ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko, który mógłby wynikać z ewentualnych zaniedbań lub niewłaściwych działań wykonawcy na danym odcinku budowanej drogi.

W związku z zarzutem dotyczącym braku oceny oddziaływania przebudowywanej linii elektroenergetycznej 400 kV, kolidującej w miejscowości Mogielnica z projektowaną S-19 (w tym oddziaływania skumulowanego) do inwestora zwrócono się o wyjaśnienia dotyczące m. in. planowanego sposobu usunięcia kolizji, lokalizacji nowych słupów, przebiegu linii względem pasa drogowego i zabudowy. W odpowiedzi (pismo z dnia 3 sierpnia 2016 r.) wyjaśniono, że kolizję planuje się usunąć poprzez podwyższenie istniejących słupów linii elektroenergetycznej lub przesunięcie słupa w kierunku północnym, bez zmiany przebiegu linii. Oznacza to, że oddziaływanie ze strony istniejącej linii w miejscach dostępnych dla ludzi pozostanie bez zmian lub zmaleje (ze względu na zwiększenie odległości stanowiących źródło oddziaływania przewodów od ziemi). Szczegółowe rozwiązania znane będą na etapie projektu budowlanego i będą podlegały ponownej ocenie oddziaływania na środowisko. Dodatkowo, w związku z możliwością zminimalizowania zjawiska ulotu, z którym wiąże się zauważalne w pewnych warunkach oddziaływanie akustyczne (wg *raportu* Tom I, rozdz. 2.7.2., sięgające w niekorzystnych warunkach poziomu od 36 do 46 dB w odległości do kilkunastu metrów od źródła emisji), nałożono obowiązek (punkt 28 niniejszej decyzji) zastosowania wiązkowych przewodów roboczych, co minimalizuje zjawisko ulotu. Zastosowanie nowych przewodów i elementów linii oraz ewentualne zwiększenie ich odległości od ziemi (po podwyższeniu słupów) przyczyni się do obniżenia poziomu hałasu w otoczeniu planowanej drogi. Kumulowanie się emisji hałasu z linii elektroenergetycznej i planowanej drogi można uznać za pomijalne, biorąc pod uwagę różnicę w charakterze tych emisji oraz fakt, że na wysokości nieruchomości odwołujących się planowana droga przebiega po estakadzie, na której wykonany będzie obustronny ekran akustyczny o wysokim stopniu skuteczności w redukcji oddziaływania (co uwzględni m. in. na załączony do *raportu* rys. 16/5).

Jednocześnie za niesłuszne należy uznać zarzuty dotyczące braku analiz odnoszących się do zanieczyszczeń powietrza oraz wpływu inwestycji na poziom wód gruntowych. Z akt sprawy wynika, że kwestie te były przedmiotem analiz przedstawionych w *raporcie* (m. in. Tom 2 rozdziały 6.2 i 6.4 oraz w załącznikach 4 i 4a), a także analiz organu I instancji, który uwzględnił je w wezwaniach kierowanych do inwestora w toku postępowania i określił warunki ograniczające oddziaływania – m. in. odnoszące się do konieczności stosowania gotowych mieszanek bitumicznych, ograniczenia zanieczyszczeń pyłowych, sposobu prowadzenia robót na terenach wrażliwych i zależnych od wody podziemnej, a także nałożył obowiązek monitorowania poziomu zwierciadła wody podziemnej. Zaskarżona decyzja zawiera wyczerpujące uzasadnienie dotyczące oceny zanieczyszczeń powietrza (str. 61 – 62) oraz oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne (str. 65 – 91). Dodatkowo wyjaśnić można, że nieruchomości odwołujących się położone są na wysokości planowanej w miejscowości Mogielnica estakady, wzdłuż której wykonane zostaną ekrany akustyczne i zastosowany będzie szczelny sposób odwodnienia drogi. Poziom oddziaływania eksploatowanej drogi (w tym w zakresie dotrzymania standardów dotyczących jakości powietrza) będzie również przedmiotem kontroli w związku z obowiązkiem wykonania analizy porealizacyjnej. W związku z wniesionym odwołaniem

wyjaśnić także należy, że sam fakt wniesienia licznych uwag w związku z udziałem społeczeństwa w postępowaniu nie może skutkować odmową ustalenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięcia. Rolą organu prowadzącego postępowanie jest określenie wykonalnych warunków na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, w tym uwag stron i społeczeństwa oraz odniesienie się do nich i uzasadnienie podjętego w sprawie rozstrzygnięcia, co RDOŚ w Rzeszowie uczynił w sposób poprawny. Dodać również należy, że poruszane w odwołaniu zagadnienia zmiany wartości działek w otoczeniu przedsięwzięcia nie jest przedmiotem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Argumenty przedstawione w odwołaniu Pani Lucyny Czech nie stanowią o wadzie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i nie są podstawą do jej uchylenia. Wyjaśnić należy, że biorąc pod uwagę konieczność przeprowadzenia drogi ekspresowej między innymi przez tereny zabudowane, z zachowaniem jej ciągłości oraz właściwych parametrów (w tym ograniczenia krętości i zmian niwelety), nie jest możliwe uniknięcie wyburzeń lub sytuacji, w których istniejąca zabudowa będzie sąsiadowała z nowo wybudowaną drogą. Z akt sprawy wynika (co uwidoczniło m. in. na załączonym do *raportu* rys. 16/82), że dom odwołującej się strony (położony na działce nr 1631 w obrębie 0002 Cergowa) będzie sąsiadował z drogą (w ok. km 80+800), projektowaną na wschód od wymienionego domu, chronionego ekranem akustycznym nr E43. Wyjaśnić należy również, że budowa drogi ekspresowej realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. *o szczególnych zasadach przygotowania inwestycji w zakresie dróg publicznych* (Dz. U. z 2015 r., poz. 2031 ze zm.). Przepisy (art. 11i ust. 2 ww. ustawy, a także art. 80 ust. 2 *ustawy oos*) zwalniają w przypadku tego typu inwestycji z obowiązku stosowania przepisów o planowaniu przestrzennym, zatem nawet na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie gruntów inne niż droga publiczna, możliwe jest udzielenie pozwoleń, w tym wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla takiej inwestycji. Zasady wywłaszczania właścicieli zajmowanych gruntów określa ww. specustawa drogowa, jednak podkreślić należy, że nie jest to przedmiotem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W aktualnym stanie prawnym udzielenie pozwolenia na budowę domu, przez Starostę Krośnieńskiego i jego oddanie do użytku w sąsiedztwie planowanej drogi ekspresowej nie stanowi o wadzie zaskarżonej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Odnosząc się do zarzutów wynikających z odwołania Katarzyny i Grzegorza Iskrzyckich, w pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że normy powszechnie obowiązującego prawa, np. określające dopuszczalne poziomy emisji zanieczyszczeń, czy też odnoszące się do ochrony przyrody wiążą każdego, w tym inwestora, niezależnie od ustaleń podjętych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ich przytaczanie w decyzji, czy też zobowiązanie w niej inwestora do ich przestrzegania jest zbędne. Jednocześnie przeprowadzone analizy poszczególnych oddziaływań nawiązują do obowiązujących norm prawnych. Jako przykład podać można ustalenie lokalizacji i parametrów ekranów, których działanie ma zapewnić ograniczenie oddziaływania do poziomu dopuszczalnego w przepisach prawa (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2017 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112)). Inny przykład stanowi badanie oddziaływania na przedmioty

ochrony obszarów Natura 2000, których ochrona wynika z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r., poz. 880 ze zm.). Przede wszystkim jednak należy podkreślić, że zaskarżona decyzja została wydana na podstawie wskazanych w jej sentencji przepisów *ustawy ooś*, zwiera obszerne i wyczerpujące uzasadnienie, oraz wszystkie elementy wymagane względem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z art. 82 *ustawy ooś*. Wymagane zgodnie z art. 107 *kpa* uzasadnienie prawne w zaskarżonej decyzji zawiera między innymi wskazanie sposobu kwalifikowania się przedsięwzięcia do wymagających wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, określenie właściwości RDOŚ w Rzeszowie (str. 35 zaskarżonej decyzji), a także wskazanie przepisów do których nawiązywały przeprowadzone analizy – np. dotyczące dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, poziomów niektórych substancji w powietrzu, wartości odniesienia – (str. 43 zaskarżonej decyzji), dopuszczalnych poziomów hałasu (str. 45 zaskarżonej decyzji), i in. Zarzut braku uzasadnienia prawnego decyzji jest bezpodstawny.

Wskazywany przez odwołujących się brak w pełni aktualnych danych na temat aktywności osuwisk nie stanowi podstawy do uchylenia decyzji. Dane wykorzystane w *raporcie* nie pochodzą co prawda z inwentaryzacji przeprowadzonej w czasie jego opracowywania, jednak ich źródło (dane zebrane przez Oddział Karpacki Państwowego Instytutu Geologicznego w latach 2001 – 2004 opracowane i zamieszczone w bazie danych SOPO) pozwoliło na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach rozpoznać główne zagrożenia i ich skalę oraz wskazać wymagania i tereny (w pkt. I.2.26 decyzji), dla których należy szczegółowo rozpoznać warunki geotechniczne i wykonać inwentaryzację osuwisk w celu opracowania projektu ich stabilizacji lub likwidacji. W związku z odwołaniem, w oparciu o informacje pochodzące z bazy danych udostępnionej przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach projektu SOPO oraz wyjaśnienia inwestora (pismo z dnia 3 sierpnia 2016 r.) dodano wymóg (pkt 13 niniejszej decyzji) uwzględnienia w ramach szczegółowych prac inwentaryzacyjnych i następujących po nich analiz odcinka położonego w sąsiedztwie nieruchomości odwołujących się, z uwagi na możliwość kolizji z osuwiskiem (nr 55599 w bazie SOPO) na odcinku ok. 25+000 – 25+200 km drogi w wariantcie inwestycyjnym. Podkreślono również, że aktualne dane na temat aktywności osuwiska w otoczeniu przedsięwzięcia powinny być przedmiotem ponownej oceny oddziaływania na środowisko (pkt 41 niniejszej decyzji).

W związku z zarzutem braku dostatecznej analizy materiału dowodowego w I instancji, a w konsekwencji wyznaczenie w decyzji nieprawidłowych warunków z uwagi na budzący wątpliwości przebieg izofony 56 dB w porze nocnej (widocznej na załączonym do *raportu* rys. 16/17 i przebiegającej po krawędzi elewacji domu skarżących) należy wyjaśnić, że przebieg izolacji wynika z bardzo ogólnych założeń przyjętych w modelowaniu akustycznym na tym etapie (Tom II *raportu*, m. in. str. 12). Biorąc pod uwagę przyjęte założenia (w tym m. in. obszar siatki obliczeniowej – 20 m) należy zauważyć, że wyniki modelowania przybliżyły informacje o przewidywanym na tym etapie przebiegu izolacji i na elewacji domu mogło dojść do załamania izolacji. Natomiast właściwa interpretacja takiego wyniku musi uwzględniać możliwość wystąpienia przekroczeń norm akustycznych w podobnej sytuacji. Należy zauważyć, że organ I instancji zakładał, że dokładniejsza analiza akustyczna (uwzględniająca m. in. ustaloną na etapie projektu budowlanego niweletę drogi) będzie miała miejsce na etapie ponownej oceny

oddziaływania na środowisko, co doprecyzuje ocenę w sytuacji skarżących. Niemniej w związku ze złożonym odwołaniem organ II instancji zwrócił się do inwestora o dodanie punktu obliczeniowego i wyprowadzenie z modelu wartości prognozowanych poziomów emisji hałasu w porze nocy i w porze dnia, dla roku 2030 i wcześniejszego horyzontu czasowego, na elewacji budynku odwołujących się (dz. 786, obręb 0006, Wyzne). W rezultacie, bardziej precyzyjne modelowanie wykazało przekroczenia norm akustycznych w porze nocnej, które jest możliwe do zminimalizowania po zainstalowaniu ekranu akustycznego. W efekcie w pkt. 29 niniejszej decyzji dodano ekrany E10a i E10b.

Proponowana przez odwołujących się nieznaczna zmiana wariantu polegająca na przesunięciu przebiegu drogi w kierunku wschodnim nie pozwoliłaby uniknąć kolizji z terenami zabudowanymi, zadrzewionymi i narażonymi z uwagi na potencjalną aktywność osuwiskową. Wzrósłby stopień kolizji z terenami zadrzewionymi, na których mogą występować osuwiska (z uwagi na ukształtowanie i budowę terenu). Natomiast jeszcze dalsze przesuwanie trasy S-19 w kierunku wschodnim również prowadziłoby do kolizji z zabudową występującą pod ścianą lasu od jego wschodniej strony. Z danych dostępnych w serwisie projektu SOPO (<http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3>) wynika, że również tam znajduje się teren występowania osuwisk (obszar 58190 w bazie SOPO). Co więcej zmiany przebiegu (bez wyraźnego zysku polegającego na skutecznej ochronie pewnego dobra) planowane z punktu widzenia krótkich odcinków nie są zasadne dla inwestycji projektowanej na parametrach drogi ekspresowej.

Odnosząc się do zarzutu wadliwości sposobu nałożenia w decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, wobec braku wypełnienia przesłanek ustawowych, należy wskazać, że w decyzji z dnia 6 listopada 2015 r. (str. 97) ten element rozstrzygnięcia uzasadniono wynikającym z realizacji inwestycji interesem społecznym. Wyjaśniono, że przedsięwzięcie stanowi element drogi Via Carpathia, umożliwiającej połączenie państw nadbałtyckich z Europą południową. Wskazano na znaczenie przedsięwzięcia omawianego na międzynarodowych spotkaniach oraz na pozytywne skutki realizacji przedsięwzięcia polegające na: przejściu ruchu tranzytowego z drogi krajowej nr 19, zwiększeniu dostępności transportowej Podkarpacia, aktywizacji kontaktów handlowych, stworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi sieci logistycznej, aktywizacji przedsiębiorczości, wzrostowi mobilności mieszkańców, rozwojowi metropolitalnych funkcji stolic regionów, co stanowi ważny interes społeczny. Zgodnie z art. 108 § 1 *kpa.* „Decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. W tym ostatnim przypadku organ administracji publicznej może w drodze postanowienia zażądać od strony stosownego zabezpieczenia.” Zgodnie z doktryną (Komentarz aktualizowany do kodeksu postępowania administracyjnego, Andrzej Wróbel, LEX/el., 2016) w związku ze stosowaniem przywołanego przepisu podkreśla się, że: wykonanie decyzji nieostatecznej ma charakter wyjątkowy, dlatego też przesłanki nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności nie mogą być interpretowane rozszerzająco, lecz muszą być poddawane wykładni ścisłej. W opinii organu odwoławczego wskazane przez organ I instancji korzyści można przedstawiać jako leżące w interesie społecznym i wypełniające jedną z przesłanek określonych w art. 108 § 1 *kpa.* Jednocześnie GDOŚ nie podziela argumentacji

podnoszonej przez *Stowarzyszenie*, na temat braku możliwości nałożenia rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. O możliwości nadawania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wypowiadał się m. in. WSA we Wrocławiu w wyroku z dnia 19 lutego 2014 roku, w którym zauważono, że: „Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) może być nadany na podstawie art. 108 § 1 lub § 2 kpa rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli z treści tej decyzji wynikają skonkretyzowane obowiązki jej adresata określonego działania, zaniechania bądź znoszenia zachowania innych podmiotów, które to obowiązki nadają się do wykonania.”. W przedmiotowym przypadku natychmiastowej wykonalności podlegać mogą np. planowane przez inwestora prace przygotowawcze, o których mowa w art. 82 a ustawy oos.

Odnosząc się do sformułowanych w odwołaniu zarzutów *Stowarzyszenia* należy zgodzić się, z tym, że realizacja inwestycji w przedstawionym w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach kształcie, w szczególności lokalizacja węzła drogowego Tylawa oraz MOP II Tylawa, mogłaby negatywnie wpłynąć na drożność Karpackiego Korytarza Migracyjnego. Z akt sprawy wynika, że fakt ten został również zauważony przez organ I instancji, który problem ten podnosił w kolejnych wezwaniach kierowanych do inwestora (m. in. na str. 15 i 24 wezwania znak: WOOŚ.4200.1.2013.AH.92, z dnia 17 lutego 2012 r. – pkt 106 oraz w wezwaniu znak: WOOŚ.4200.1.2013.AH.123 z dnia 12 lutego 2015 r. - pkt 49). W związku z powyższym GDOŚ wystąpił do inwestora w piśmie z dnia 1 lipca 2016 r., znak: DOOŚ-oaI.4200.28.2015.is.12 z propozycją rozważenia rezygnacji, bądź zmiany lokalizacji węzła Tylawa oraz MOP II Tylawa. Po ponownej analizie rozwiązań projektowych Inwestor podjął decyzję o rezygnacji z budowy ww. obiektów inżynierskich. Rezygnacja z węzła Tylawa jest równoznaczna z rezygnacją z realizacji pasów włączania i wyłączania, łącznic, ronda oraz z przełożenia istniejącej DK9. W wyniku rezygnacji z węzła Tylawa nie przewiduje się również stosowania w tym rejonie oświetlenia. Decyzja o rezygnacji z budowy omawianej infrastruktury została podyktowana koniecznością utrzymania drożności Karpackiego Korytarza Ekologicznego oraz właściwej łączności ekologicznej pomiędzy siedliskami wilka i niedźwiedzia oraz utrzymaniem właściwej funkcjonalności zlokalizowanych w pobliżu przejść dla zwierząt. Dodatkowo w rejonie zlikwidowanego Węzła Tylawa inwestor zaproponował budowę przejścia dolnego dla dużych zwierząt ES-2/14A w km ok. 88+150, o parametrach: h - 5, 0 m, długość prześleł (rozstaw podpór) > 15,0 m.

Dzięki rezygnacji z budowy węzła, a tym samym rezygnacji z oświetlenia w tym rejonie, zwierzęta będą mogły korzystać ze znajdujących się w pobliżu estakad ES-2/14 w km 87+595 i ES-2/15 w km 88+451. Obiekty zlokalizowane są w kotlinach, obiekt ES-2/14 będzie mieć długość ok. 504 m, a ES-2/15 długość ponad 1000 m. Warunki terenowe w tych lokalizacjach pozwolą na swobodne korzystanie z przestrzeni pod estakadami przez zwierzęta duże.

Lokalizacja dodatkowego przejścia ES-2/14A w obrębie korytarza karpackiego oraz możliwość wykorzystywania przez duże zwierzęta estakad znajdujących się w pobliżu (ES-2/14 i ES-2/15) pozwoli na zachowanie ciągłości siedlisk i korytarzy ekologicznych dla wszystkich grup zwierząt, w szczególności dużych ssaków. Uwzględniając przejście ES-2/14A, łącznie

długość zaplanowanych w obrębie korytarza karpackiego przejść (spełniających wymogi przejść dla dużych zwierząt) stanowić będzie 34% całkowitej długości odcinka drogi przecinającej korytarz. Zaplanowane przejścia dla zwierząt stanowią skuteczne rozwiązanie przywracające łączność ekologiczną pomiędzy siedliskami rozciętymi drogą. Przejścia spełnią dwie podstawowe funkcje tj. umożliwienie bytowania zwierząt na obszarze przeciętym drogą poprzez połączenie rozciętych siedlisk w obrębie arealu populacji oraz umożliwienie migracji i dyspersji osobnikom przemieszczającym się na większe dystanse, w celu poszukiwania nowych siedlisk do życia. Ponadto przejścia ograniczą śmiertelność zwierząt i zapobiegą przedostawaniu się zwierząt w obręb drogi. Rezygnacja z budowy Węzła Tylawa oraz MOP II Tylawa będzie skutkować także zwiększeniem dostępności terenów dla ssaków związanych z tym obszarem.

W związku z powyższym realizacja inwestycji nie będzie wiązała się ze znaczącym negatywnym oddziaływaniem na gatunki dużych zwierząt, stanowiących przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 Ostoja Jaślicka oraz Trzciana, nie ma więc podstaw do rozważenia przesłanek wynikających z art. 6 ust. 4 Dyrektywy Siedliskowej, na co wskazywało *Stowarzyszenie*.

W związku z zawartymi w odwołaniu wątpliwościami dotyczącymi wpływu przedsięwzięcia na populacje wilka, niedźwiedzia i rysia, jak również proponowanymi zmianami projektowymi w zakresie lokalizacji węzła Tylawa oraz MOP II Tylawa, *GDOŚ* wskazał w wezwaniu na konieczność uzupełnienia analizy wpływu planowanej inwestycji na duże drapieżniki. Proponowano, aby uwzględnić dane wyjściowe związane z liczebnością osobników/ grup rodzimych gatunków w rejonie inwestycji oraz dane dotyczące powierzchni, struktury i funkcji ich dotychczasowych siedlisk zagrożonych realizacją inwestycji. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji dokonano rozpoznania terenów sąsiadujących z planowaną drogą (w tym także wariantu preferowanego). Na podstawie wyników inwentaryzacji, jak również danych GUS, informacji uzyskanych od RDLP w Krośnie oraz wynikających z opracowania: „*Program ochrony niedźwiedzia brunatnego w Polsce*”, określono wielkość populacji na omawianym terenie, miejsca występowania gatunków oraz dogodne miejsca migracji. Analizowano również teren oddziaływania planowanej inwestycji pod kątem występowania siedlisk dogodnych do bytowania ww. gatunków. Na tej podstawie ustalono, iż oddziaływanie na ww. gatunki będzie wiązało się głównie z przecięciem przez planowaną trasę korytarza migracyjnego oraz fragmentacją siedlisk gatunku. Aby zminimalizować zidentyfikowany wpływ zaprojektowano szereg przejść dla zwierząt, które będą pełnić dwie podstawowe funkcje - tj. umożliwić bytowanie zwierząt na obszarze przeciętym drogą (łączenie rozciętych siedlisk w obrębie arealu populacji) oraz umożliwić migrację i dyspersję osobnikom przemieszczającym się na większe dystanse, w celu poszukiwania nowych siedlisk do życia. Przewidziane w przypadku analizowanego odcinka drogi rozwiązania projektowe, gwarantujące zapewnienie drożności na 34 % trasy przechodzącej w granicach korytarza migracyjnego, zminimalizują wykazane oddziaływania.

Odnosząc się do poruszanych w odwołaniu kwestii oddziaływań skumulowanych planowanej inwestycji z istniejącą DK19 należy zwrócić uwagę, że po wybudowaniu drogi S19, istniejąca droga krajowa utraci swoje dotychczasowe znaczenie, jako droga niosąca ruch tranzytowy i międzynarodowy. Ruch na odcinku na południe od Dukli będzie wynosił maksymalnie do 2- 13% ruchu, który był przewidywany bez budowy S19 (wg prognozy ruchu na

rok 2030). Prognozowany ruch na DK19 w pierwszym roku eksploatacji S19 będzie wynosić ok. 740 poj./dobę (Dukla – Tylawa) i ok. 100 poj./dobę (Tylawa – Barwinek). Biorąc pod uwagę, iż ruch o natężeniu < 1000 poj./dobę nie stanowi przeszkody dla zwierząt (źródło: „Zwierzęta a drogi – Metody ograniczania negatywnego wpływu dróg na populacje dzikich zwierząt”, W. Jędrzejewski, S. Nowak, R. Kurek, R.W. Mysłajek, Zakład Badania Ssaków PAN Białowieża 2006 r.), nie ma podstaw do wskazywania na znaczący negatywny wpływ, w przypadku oddziaływań skumulowanych omawianych inwestycji.

Odnosząc się do zarzutu braku działań kompensujących wymaganych w związku ze znaczącym negatywnym oddziaływaniem na siedliska przyrodnicze w granicach obszaru Natura 2000, należy uznać go za bezzasadny. Wskazana przez Skarżącego wartość 47,7 ha została podana w raporcie, jako zajętość terenu w granicach wszystkich obszarów siedliskowych Natura 2000. Nadużyciem jest więc założenie, że przedstawiona wartość świadczy o znacząco negatywnym oddziaływaniu na siedliska przyrodnicze w granicach obszarów Natura 2000. Analizując oddziaływanie na obszary Natura 2000 należy odnosić się do stanu ochrony konkretnych siedlisk i gatunków, dla ochrony których obszar został wyznaczony i określić istotność oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na każdy z nich. Sama zajętość terenu przez planowane przedsięwzięcie nie ma tutaj istotnego znaczenia, o ile nie zagraża znacząco przedmiotom ochrony określonego obszaru. Przeprowadzona ocena oddziaływania nie wykazała znaczącego negatywnego oddziaływania na siedliska przyrodnicze, stanowiące przedmiot ochrony w granicach przekraczanych przez inwestycję obszarów Natura 2000. Zidentyfikowane oddziaływania zostały ograniczone poprzez określone w decyzji organu I instancji i w decyzji GDOŚ działania minimalizujące (budowa estakad metodą nasuwania podłużnego, odpowiednio zaprojektowane miejsca posadowienia podpór, lokalizacja placów budowy poza terenami siedlisk). Dodatkowo podjęte będą również działania kompensujące ubytek zieleni (nasadzenia – stanowiące kompensację przyrodniczą w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*). Z uwagi na to, że na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach brak pełnej wiedzy na temat wszystkich rozwiązań technicznych, aby zapewnić jak najlepsze zabezpieczenie siedlisk przed możliwością ewentualnego negatywnego wpływu, na etapie ponownej oceny powtórnie zostaną przeanalizowane oddziaływania na siedliska przyrodnicze, stanowiące przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.

W związku z zarzutem dotyczącym braku w dokumentacji inwentaryzacji przyrodniczej ichtiofauny oraz informacji o tym, czy w ramach realizacji inwestycji konieczna będzie ingerencja w koryto ciek, należy wyjaśnić następujące kwestie. W raporcie przedstawiono charakterystykę ryb występujących w obrębie inwestycji w oparciu o dane ze standardowych formularzy danych oraz z opracowanych strategii działań dla obszarów Natura 2000, a także opracowań prof. Krzysztofa Kukuły oraz dr Mariusza Klicha dotyczących ichtiofauny województwa podkarpackiego. Na podstawie zebranych informacji określono skład gatunkowy w przekraczanych przez inwestycję ciekach oraz dokonano oceny oddziaływania, wskazując na konieczne do przeprowadzenia działania minimalizujące, tj.: prowadzenie ewentualnych prac w korycie rzeki wyłącznie poza okresem tarła i migracji ryb oraz pod nadzorem ichtiologa, rezygnacja z lokalizacji podpór estakad oraz mostów w korycie ciek, jak również innych

miejscach mogących wpłynąć na zmianę prędkości przepływu i rodzaj transportowanego przez wodę materiału. Przedstawione działania ograniczą do minimum możliwy wpływ na faunę bytującą w przekraczanych ciekach. Przeprowadzenie dodatkowej inwentaryzacji w ramach przedmiotowego postępowania nie doprowadziłoby do innych wniosków, w ocenie GDOŚ nie ma więc podstaw do uchylecia decyzji na tej podstawie.

Wskazany brak dokładnych danych w raporcie, dotyczących ingerencji w koryta cieków na terenie obszarów Natura 2000 wynika z faktu, iż szczegółowe informacje dotyczące parametrów technicznych planowanych obiektów nie zawsze są znane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Doprecyzowanie analiz z uwzględnieniem danych możliwych do pozyskania dopiero na etapie projektu budowlanego, możliwe jest na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko, w toku postępowania w sprawie wydania zezwolenia na realizację inwestycji drogowej. W raporcie przedstawiono zestawienie projektowanych obiektów inżynierskich planowanych do realizacji nad ciekami wodnymi, ze wskazaniem ich lokalizacji dla każdego z wariantów. Określono też zakres możliwych działań w korytach rzek, tj.: ewentualne umocnienia koryt i brzegów cieków w rejonach wylotów urządzeń kanalizacyjnych. W ocenie GDOŚ informacje te były wystarczające do oceny możliwej skali oddziaływania tych obiektów na środowisko, jak również zasadności i skuteczności planowanych działań minimalizujących. Przedstawione na etapie prac projektowych szczegółowe dane dotyczące rozwiązań technicznych oraz zakresu prac koniecznych do wykonania w związku z realizacją tych obiektów będą uwzględnione na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia, nałożonej na inwestora przez RDOŚ w Rzeszowie zaskarżoną decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach.

Za bezzasadny należy uznać zarzut braku szczegółowych badań biologicznych i zoologicznych w miejscach lokalizacji węzłów drogowych. Zarówno węzły drogowe, jak i pozostała infrastruktura towarzysząca, uwzględnione były w liniach rozgraniczających każdego z wariantów planowanego przedsięwzięcia i objęte badaniami inwentaryzacyjnymi, wraz z ustalonym przez wykonawcę buforem po obu stronach linii rozgraniczających. Skarżący nie wykazał na podstawie jakich danych uznał, że badania na terenie węzłów drogowych są mniej szczegółowe.

Zarzucone przez *Stowarzyszenie* zaniechanie transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko należy uznać za uchybienie, biorąc pod uwagę, że w związku z planowanym przedsięwzięciem mogło wystąpić zagrożenie dla drożności korytarza migracyjnego rangi międzynarodowej, którym przemieszczają się m. in. duże ssaki drapieżne (w tym wilk i niedźwiedź mające status gatunków priorytetowych). Zgodnie bowiem z art. 104 *ustawy o oś* postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się m. in. w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji planowanych przedsięwzięć objętych decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach. W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (str. 94), we fragmencie odnoszącym się do stwierdzonego przez organ I instancji braku potrzeby wszczęcia procedury transgranicznej, zagadnienie potencjalnego oddziaływania przedsięwzięcia na możliwość wykorzystania międzynarodowego korytarza

migracyjnego przez zwierzęta zostało całkowicie pominięte, chociaż organ analizował tę kwestię, o czym świadczy treść kierowanych do inwestora w I instancji wezwań (m. in. znak: WOOŚ.4200.1.2013.AH.92, z dnia 17 lutego 2012 r. – pkt 69 g oraz znak: WOOŚ.4200.1.2013.AH.123, z dnia 12 lutego 2015 r. - pkt 50). Podkreślić należy, że możliwość znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, w związku z zagrożeniem dla drożności Karpackiego Korytarza Migracyjnego zostało zminimalizowane w niniejszej decyzji (m. in. dzięki rezygnacji z wykonania węzła Tylawa i zaplanowaniu dodatkowej estakady). W przedmiotowym przypadku uchybienie względem art. 104 *ustawy oos* nie musi skutkować uchyleniem zaskarżonej decyzji z uwagi na możliwość skierowania do strony narażonej na oddziaływanie zapytania dotyczącego woli jej udziału w postępowaniu transgranicznym na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W przypadku przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko na etapie ponownej oceny oddziaływania (zgodnie z art. 93 ust. 2 pkt 1 b *ustawy oos*) właściwy organ wydający zezwolenie na realizację inwestycji drogowej może w razie potrzeby nałożyć obowiązki dotyczące ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym w pkt. 41 oraz 42 niniejszej decyzji stwierdzono potrzebę przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach ponownego przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko.

Mając na uwadze, że kompetencje orzecznicze organu odwoławczego nie sprowadzają się tylko do kontroli zasadności zarzutów podniesionych w odwołaniu w stosunku do decyzji organu I instancji, lecz oznaczają analizę całości akt sprawy oraz kontrolę merytoryczną badanego rozstrzygnięcia organu I instancji, w toku postępowania zweryfikowano zasadność określonych w decyzji z dnia z dnia 6 listopada 2015 r warunków. W oparciu o analizowany w postępowaniu odwoławczym materiał dowodowy zdecydowano o uchyleniu części punktów zaskarżonej decyzji i ich umorzeniu lub orzeczeniu w ich zakresie co do istoty postępowania.

Poza warunkami, omówionymi wcześniej w odniesieniu do wniesionych odwołań, które podlegały orzeczeniu przez *GDOŚ* w sposób określony w sentencji niniejszej decyzji zdecydowano również o:

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.1 zaskarżonej decyzji oraz wskazanych w sentencji niniejszej decyzji (w pkt 44 i 45) fragmentów Załącznika nr 1 – Charakterystyka przedsięwzięcia;

W związku z rezygnacją na etapie postępowania odwoławczego z wykonania jednego z węzłów oraz MOP (zgodnie z wyjaśnieniami otrzymanymi od inwestora w piśmie z dnia 3 sierpnia 2016 r.) konieczne było wprowadzenie odpowiadających tym zmianom poprawek w punkcie opisującym rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia oraz w odpowiednich fragmentach Charakterystyki przedsięwzięcia. W związku z uszczegółowieniem przez inwestora informacji o planowanej w ramach prac przygotowawczych (o których mowa w art. 82 a *ustawy oos*) wycince drzew i krzewów, dodano informację o zakresie planowanej wycinki oraz o pracach przygotowawczych planowanych do podjęcia na gruntach Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.5 zaskarżonej decyzji;

Do zapisu sformułowanego przez RDOŚ w Rzeszowie, odnoszącego się do urządzania zapleczy budowy, dodano wymóg zorganizowania miejsc postoju maszyn i pojazdów na powierzchni utwardzonej i uszczelnionej, co dodatkowo będzie zapobiegać możliwości przedostania się do środowiska szkodliwych substancji, które w przypadku wycieku będą mogły zostać zebrane z uszczelnionej powierzchni;

- uchyleniu i umorzeniu punktu I.2.7 oraz o uchyleniu i orzeczeniu nowego brzmienia pkt I.2.8 zaskarżonej decyzji;

Kwestie dotyczące minimalizowania oddziaływania wynikającego z transportu materiałów, maszyn i urządzeń budowlanych zostały uwzględnione łącznie w nowym brzmieniu pkt. I.2.8;

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.11 zaskarżonej decyzji;

Uchylono fragment, który nie ustalał konkretnych wymagań, odnosząc się do niedookreślonego wymogu stosowania nowoczesnych maszyn. Tymczasem wymagania dotyczące maszyn z uwagi na ich oddziaływanie na środowisko wynikają wprost z przepisów prawa (np. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. *w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska* (Dz. U. z 2005 r., poz. 2202 ze zm.)). Pozostała część warunku została doprecyzowana w zakresie zadań nadzoru nad wykonawcami robót.

- uchyleniu i umorzeniu punktów: I.2.12, I.2.14 i I.2.23 oraz orzeczeniu nowego brzmienia pkt. I.2.13 zaskarżonej decyzji;

Kwestie dotyczące zalecanych do stosowania rozwiązań technicznych i organizacyjnych ograniczających oddziaływanie na etapie budowy określono łącznie w pkt. I.2.13. Wskazano w nim działania minimalizujące emisję niezorganizowaną z placu budowy i dróg dojazdowych oraz emisję drgań i hałasu. Wymóg stosowania niesprecyzowanych technologii służących ograniczeniu ilości lepiszcza uznano za zbędny, z uwagi na to, że nie określał on jednoznacznego obowiązku, skutkującego ograniczeniem oddziaływania na środowisko.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.15 zaskarżonej decyzji;

Warunek dotyczący zakresu wymaganej inwentaryzacji stanu dróg oraz elewacji budynków uzupełniono zgodnie z zaleceniami wynikającymi z *raportu* (Tom VII, str. 223) oraz wyjaśnieniami udzielonymi przez inwestora (pismo z dnia 3 sierpnia 2016 r.), tak aby poza obiektami zlokalizowanymi w określonej odległości od dróg, po których będzie prowadzony transport, obejmował on również zabudowę położoną w zasięgu 30 m od frontu robót.

- uchyleniu i umorzeniu punktu I.2.16 zaskarżonej decyzji;

Warunek usunięto ponieważ nie precyzował żadnych konkretnych oczekiwań względem sposobu minimalizacji oddziaływania wynikającego z transportu, ani nie określał nowych obowiązków ponad sformułowane wcześniej w pkt. I.2.8 zaskarżonej decyzji.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.22 zaskarżonej decyzji;

Warunek odnoszący się do zakazu prowadzenia robót w porze nocnej uzupełniono, zgodnie z wyjaśnieniami uzyskanymi od inwestora (pismo z dnia 3 sierpnia 2016 r.) w zakresie opisu robót, których przerwanie w porze nocnej nie jest możliwe.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.26 zaskarżonej decyzji;

Warunek uzupełniono o wskazany dodatkowy odcinek (25+000 – 25+200 km), dla którego należy podjąć działania dotyczące szczegółowej inwentaryzacji osuwisk oraz ich stabilizacji lub likwidacji i monitoringu.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.30 zaskarżonej decyzji;

Korekta polega na szczegółowym określeniu składu specjalistów działających w ramach nadzoru przyrodniczego, którzy muszą zbadać wierzchnią warstwę gleby przed jej zdjęciem, pod kątem występowania gatunków zwierząt podlegających ochronie. Zespół ekspertów gwarantować będzie właściwą ocenę, czy przewidywana do zdjęcia warstwa glebowa jest zasiedlona przez chronionych przedstawicieli fauny. Z warunku usunięto zdanie - „Skład specjalistów nadzoru przyrodniczego powinien być dostosowany do terminu i miejsca prowadzonych prac ziemnych”, gdyż tak sformułowany warunek pozostawia zbyt dużą swobodę interpretacyjną oraz obarcza inwestora obowiązkiem określania sposobu jego realizacji, co jest niedopuszczalną próbą przerzucenia obowiązku procesowego z organu administracji na adresata rozstrzygnięcia.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.33 zaskarżonej decyzji;

Zmiana warunku dotyczy weryfikacji terminu wyłączenia prowadzenia prac ingerujących w koryta rzek. Organ I instancji zakazał wykonywania prac jedynie w sezonie tarła ryb, zapominając, iż wyłączeniem ingerencji w koryta cieków należy objąć również okres migracji ichtiofauny, w szczególności z uwagi na występowanie pstrąga potokowego *Salmo trutta fario* w rzekach Wisłok oraz Jasiołka. Bez zastosowania przedmiotowego rozwiązania ryby będą miały utrudniony dostęp do miejsc, w których odbywają tarło, jak również młode pokolenie ichtiofauny będzie miało ograniczone możliwości przemieszczania się. Dlatego też należy zrezygnować ze wszelkich prac w korytach rzek w okresie wędrówek i tarła ryb. Określono ponadto skład specjalistów działających w ramach nadzoru przyrodniczego. Ze względu na to, iż omawiane prace najbardziej niekorzystnie mogą oddziaływać na zespoły ryb i płazów zasiedlających samo koryto rzeki i jej bezpośrednie otoczenie konieczne jest, aby funkcję tę pełnili ichtiolog i herpetolog pracujący w ramach nadzoru przyrodniczego.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.34 f zaskarżonej decyzji;

Uszczegółowienie warunku uzasadnione jest potrzebą konkretnego określenia, kto z nadzoru przyrodniczego ma odpowiadać za prawidłowe wykonanie opisanych w przedmiotowym warunku ustaleń.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.34 g zaskarżonej decyzji;

Nowe brzmienie warunku związane jest przede wszystkim z potrzebą określenia całkowitej powierzchni nasadzeń, która zostanie wykonana w związku z realizacją przedsięwzięcia. Powierzchnia nasadzeń musi być jak największa i obejmować wszystkie tereny, na których jest możliwe i przyrodniczo zasadne wprowadzenie roślinności kompensującej. Zostanie ona końcowo określona na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko, jednakże nie może wynosić mniej niż 47 ha (z uwzględnieniem zieleni dogęszczającej, krajobrazowej i izolacyjnej).

- uchyleniu i umorzeniu ostatniego zdania sformułowanego w punkcie I.2.34 zaskarżonej decyzji;

Przedstawiony w omawianym punkcie kilometraż drogi nie jest w pełni spójny z informacjami przedstawionymi w piśmie z dnia 3 sierpnia 2016 r. oraz wymienionymi w pkt.

I.3.35 i I.3.36 odcinkami planowanymi do wprowadzenia nasadzeń (np.: przewidziano nasadzenia m. in. w km 12+000 – 12+700; 17+350 – 17+800, których we wskazanym katalogu nie uwzględniono). Ponadto pomija znaczną część terenów, co do których również powinny mieć zastosowanie ogólne warunki wskazane w omawianym punkcie I.2.34. Szczegółowa lokalizacja, której dotyczą konkretne wymagania zawarte w pkt. I.2.34, będzie określona na etapie ponownej oceny, kiedy znane będą szczegółowe rozwiązania techniczne i projektowe.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.36 zaskarżonej decyzji;

Zmiana zapisu wynika z potrzeby zabezpieczenia nie tylko placu budowy w miejscach występowania płazów, ale także wszystkich struktur (zaplecza budowy, baz technicznych, składów materiałów), przed przedostawaniem się na nie herpetofauny i małych ssaków. Wymienione miejsca związane z budową przedsięwzięcia stanowią pułapkę ekologiczną i mogą powodować dodatkową śmiertelność zwierząt. Konieczne jest zatem odpowiednie zabezpieczenie tego typu terenów poprzez montaż siatki ogrodzeniowej o konkretnych wymiarach i ukształtowaniu, która stanowi najskuteczniejszy środek chroniący przed przedostawaniem się płazów i małych ssaków do obszarów dla nich nieprzeznaczonych i niebezpiecznych. W związku z powyższym zmianie uległy również parametry zaproponowanych ogrodzeń, tak by gwarantowały ich pełną skuteczność. Uszczegółowiono ponadto, kto z nadzoru przyrodniczego ma odpowiadać za prawidłowe wykonanie opisanych w przedmiotowym warunku ustaleń.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.37 zaskarżonej decyzji;

Uszczegółowienie warunku związane jest z koniecznością podkreślenia odpowiedzialności herpetologa pełniącego nadzór przyrodniczy za prawidłowe wykonanie nakładanych w omawianym punkcie obowiązków, w tym określenie, pominiętego przez organ I instancji, rozmieszczenia i zagęszczenia wiader.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.38 zaskarżonej decyzji;

Uszczegółowienie związane jest z koniecznością podkreślenia odpowiedzialności herpetologa pełniącego nadzór przyrodniczy za prawidłowe rozmieszczenie ogrodzeń ochronnych. Ponadto usunięto fragment, w którym mowa, że „do wygradzenia zaleca się stosowanie materiału uniemożliwiającego przedostanie się płazów na teren budowy bezpośrednio po przeobrażeniu”, wskazując by ogrodzenia miały parametry określone w pkt. I.2.36, które zagwarantują ich pełną skuteczność. Ponadto warunek dotyczący zabezpieczenia zbiorników przed utratą wody odniesiono do potrzeby zastosowania środków minimalizujących określonych w pkt. I.2.67.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.39 zaskarżonej decyzji;

Rozszerzenie przedmiotowego warunku dotyczy:

- wskazania, by płycizny (do ok. 30 cm) zajmowały większą część zbiornika (do 80 %);
- wskazania, że zbiornik nie może być wybetonowany, co wymagało uchylecia fragmentu: „W celu zagwarantowania trwałości konstrukcji, zaleca się wykonanie ramp z kamienia spiętego siatką zakotwioną do ścian zbiornika, a na wierzchniej warstwie materacy zastosować warstwę betonu z zatopionym drobnym żwirem.”

Należy podkreślić, iż niezwykle istotne jest by zbiorniki miały naturalny charakter, umożliwiający zasiedlenie przez rośliny w sposób naturalny, gdyż dla części gatunków roślinność jest niezbędna do składania jaj, a co za tym idzie do osiągnięcia sukcesu rozrodczego;

- podkreślenia odpowiedzialności herpetologa z nadzoru przyrodniczego za prawidłowe wykonanie nakładanych w omawianym punkcie obowiązków;
- wskazania, by stosowane w czasie realizacji zbiornika ogrodzenia miały parametry określone w pkt. I.2.36.

Tak określony warunek ma zagwarantować, że siedlisko zastępcze będzie odpowiednie dla płazów i uzupełni straty, jakie wywoła przedmiotowa inwestycja.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.40 zaskarżonej decyzji;

Uszczegółowiono jedynie wymóg dotyczący stosowania w czasie likwidacji zbiornika ogrodzeń o parametrach określonych w pkt. I.2.36. oraz wskazano na konieczność udziału herpetologa przy odławianiu zwierząt.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.52 zaskarżonej decyzji;

Zmiana polega na usunięciu ppkt. f, gdyż Inwestor zrezygnował z MOP II Tylawa w km 91+700.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.2.64 zaskarżonej decyzji;

W związku z negatywnym wpływem, jaki mogą spowodować działania związane z ingerencją w koryta i brzegi cieków, jak również z uwagi na wysoką wartość przyrodniczą terenów, przez które przechodzi planowana inwestycja, właściwe jest wykonanie projektowanej regulacji cieków w sposób umożliwiający nadanie im charakteru zbliżonego do naturalnego, np. z wykorzystaniem roślinności stabilizującej lub faszyny. Uchylono więc zwrot „w miarę możliwości stosować metody i materiały naturalne”, wskazując na zastosowanie wyłącznie materiałów naturalnych. Takie działanie będzie korzystnie oddziaływać na możliwość migracji zwierząt, w tym płazów. Naturalne lub zbliżone do nich brzegi rzek ułatwią faunie wędrówki doliną cieku.

Uszczegółowiono ponadto, kto z nadzoru przyrodniczego ma odpowiadać za prawidłowe wykonanie opisanych w przedmiotowym warunku ustaleń. Ze względu na to, iż omawiane prace najbardziej niekorzystnie mogą oddziaływać na zespoły ryb i płazów zasiedlających samo koryto rzeki i jej bezpośrednie otoczenie, jak również siedliska przyrodnicze występujące w dolinach cieków, konieczne jest aby funkcję tę pełnili ichtiolog, herpetolog oraz botanik pracujący w ramach nadzoru przyrodniczego. Podkreślono również, by prace prowadzić zgodnie z zapisami pkt. I.2.34.f oraz I.2.33, co jest niezbędne celem zachowania przejrzystości i spójności decyzji.

- uchyleniu i umorzeniu punktu I.2.66 zaskarżonej decyzji;

Warunek odsyłający do stosowania nieistniejącej jeszcze dokumentacji nie stanowi konkretnego środka minimalizującego oddziaływanie. Ocena zagadnień związanych z odwodnieniami może być uszczegółowiona na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

- uchyleniu i umorzeniu punktu I.2.69 zaskarżonej decyzji;

Warunek należało usunąć, z uwagi na to, że we wskazanym kilometrażu zwierciadło wód gruntowych występuje płytko (nawet na głębokości ok. 1,2 m p.p.t.). Warunek mógłby pozostać niewykonalny wobec planowanych do realizacji we wskazanym kilometrażu estakad. Wody gruntowe, są na tym odcinku chronione poprzez inne warunki (np. poprzez ograniczenie możliwości lokalizowania w tych obszarach zapleczy budowy, baz technicznych, materiałowych,

placów postojowych i miejsc składowania odpadów). Ponadto na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko rozważona może zostać możliwość realizacji estakad metodą nasuwania podłużnego.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.3.2 zaskarżonej decyzji;

Uchylono punkt stanowiący w istocie opis opcjonalnie planowanego systemu wentylacji tuneli, który nie stanowił o zastosowaniu konkretnego środka minimalizującego spodziewane oddziaływanie. W zamian orzeczono o nie uwzględnionym wcześniej wymogu stosowania przy przebudowie kolidujących z przedsięwzięciem linii wysokiego napięcia przewodów minimalizujących zjawisko ulotu, przynajmniej w przypadku linii o napięciu 400 kV, dla których oddziaływanie to może być najbardziej uciążliwe.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.3.3 zaskarżonej decyzji;

W tabeli opisującej planowane ekrany akustyczne skorygowano błędny zapis dotyczący odcinka, na którym planowany jest ekran E3, oraz dodano wynikające z uzupełnionych w II instancji analiz ekrany E10a i E10b.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.3.9 zaskarżonej decyzji;

Zmiana wynika, z rezygnacji z MOP w km 91+700. Pozostała część warunku pozostała nie zmieniona, aby zabezpieczyć stanowisko poczwarówki zwężonej w przypadku konieczności realizacji w ww. kilometrze drogi dojazdowej do placu budowy.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.3.10 zaskarżonej decyzji;

Korekta dotyczy uszczegółowienia niedostatecznie precyzyjnie określonych wymagań co do ogrodzenia drogi, chroniącego przed zderzeniami pojazdów ze zwierzętami. Błędne jest określenie dotyczące „*zmniejszającej się ku dołowi wielkości oczek*”. Przynajmniej nie wiadomo jaka będzie docelowa szerokość oczek siatki, a przez to może się okazać, że będzie ona zbyt duża przy powierzchni gruntu i niektóre zwierzęta (np. gryzonie, płazy) będą przedostawać się na obszar drogi. Zaproponowane w nowym zapisie parametry zapewnią skuteczną barierę przed przedostaniem się zwierząt na planowaną trasę ekspresową.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.3.13 zaskarżonej decyzji;

Zmiana dotyczy zwiększenia wysokości ogrodzenia ochronnego do 60 cm. Parametry ogrodzenia przyjęto kierując się dotychczasowym doświadczeniem, stwierdzającym skuteczność tak przyjętych rozwiązań oraz potrzebą ujednoczenia stosowanych przy niniejszym przedsięwzięciu zabezpieczeń. Ponadto wskazano na możliwość wyznaczenia przez pełniącego nadzór herpetologa dodatkowych odcinków wymagających zastosowania ogrodzeń ochronnych, jeśli zajdzie taka konieczność.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.3.20. a. zaskarżonej decyzji;

Zmiana wynika z dołączenia do wykazu obiektów przejścia dolnego dla dużych zwierząt ES-2/14A w km 88+150, planowanego do realizacji zgodnie ze stanowiskiem inwestora przedstawionym w piśmie z dnia 3 sierpnia 2016 r.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.3.20. c. zaskarżonej decyzji;

Przedmiotowy warunek został rozszerzony o estakadę w km 88+150, gdyż to przejście dla zwierząt zlokalizowane jest w granicach kompleksu leśnego stanowiącego korytarz migracyjny nietoperzy.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.3.31.cd zaskarżonej decyzji;

Warunek uzupełniono o planowaną w ciągu drogi S-19 estakadę (ok. km 88+150) z przewidzianą dla niej funkcją przejścia dolnego dla dużych zwierząt.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu I.3.39 zaskarżonej decyzji;

Warunek uzupełniono o wymóg wykonania estakad przekraczających chronione siedliska łągów metodą nasuwania podłużnego.

- uchyleniu i umorzeniu punktu I.3.41 zaskarżonej decyzji;

Warunek usunięto ponieważ stanowi on jedynie opis przewidywanego w związku z przedsięwzięciem zakresu wyburzeń (uwzględniony w charakterystyce przedsięwzięcia) i nie określa środków, których zastosowanie zminimalizowałoby oddziaływanie przedsięwzięcia.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu II.1.a) zaskarżonej decyzji;

Uzupełniono zakres zadań członków nadzoru przyrodniczego o udział w lokalizowaniu, projektowaniu i wykonaniu zbiornika zastępczego dla płazów.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu II.5 a) zaskarżonej decyzji;

Uzupełniono listę obiektów objętych monitoringiem wykorzystania przejść przez zwierzęta o nowo zaplanowany obiekt (ES-2/14A w ok. km 88+150).

- orzeczeniu innego brzmienia punktu II.7 zaskarżonej decyzji;

Planowany zakres monitoringu uzupełniono o wymóg monitorowania stanu wykonanych w związku z przedsięwzięciem nasadzeń.

- orzeczeniu innego brzmienia punktu III zaskarżonej decyzji;

W związku z nałożonym w zaskarżonej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach obowiązkiem przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko sformułowano oczekiwania co do jej zakresu w sposób, który zapewni uszczegółowienie oceny oddziaływań, możliwych do rozpoznania na podstawie szczegółowych informacji, które będą dostępne na etapie sporządzania projektu budowlanego. Obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny jest równoznaczny z koniecznością jej przeprowadzenia w pełnym zakresie, jednakże wskazano kwestie, na które należy zwrócić szczególną uwagę., w tym m. in.:

- ocenę narażenia cennych siedlisk przyrodniczych i potrzeby podjęcia dodatkowych działań minimalizujących lub kompensujących;
- ocenę zachowania stosunków wodnych na cennych siedliskach zależnych od wody, występujących wzdłuż planowanej drogi;
- zakres koniecznej wycinki i planowane działania kompensujące;
- ocenę zagrożeń związanych z aktywnością osuwiskową;
- oddziaływanie na środowisko planowanych tuneli;
- oddziaływanie akustyczne z uwzględnieniem wpływu dylatacji na obiektach mostowych
- oddziaływania o charakterze transgranicznym.

- orzeczeniu innego brzmienia spisu załączników określonego na str. 99 zaskarżonej decyzji;

W zaskarżonej decyzji w spisie załączników uwzględniono m. in. załącznik Nr 2, zawierający 41 arkuszy map ewidencyjnych, co należy uznać za działanie zbędne oraz komplikujące możliwość prawidłowego doręczenia decyzji. Mapy ewidencyjne stanowią wraz z *raportem* i pozostałymi załącznikami do wniosku inwestora część badanego w sprawie materiału dowodowego. Nie jest jednak uzasadnione ich załączanie do wydanej decyzji. Spis skrócono, pozostawiając w nim jedynie wymagany zgodnie z prawem załącznik zawierający charakterystykę przedsięwzięcia.

- orzeczeniu innego brzmienia końcowego fragmentu załącznika Nr 1 – Charakterystyka przedsięwzięcia, rozpoczynającego się od słów: „*Wobec prognozowanych przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na obszarach chronionych pod względem akustycznym wykonane będą ekrany akustyczne w następujących lokalizacjach (...)*”;

Zmieniany fragment zawierał powtórzenie warunków określonych w sentencji zaskarżonej decyzji i został zastąpiony skrótową informacją, charakteryzującą rodzaj planowanych działań minimalizujących spodziewane oddziaływania.

W pozostałej części organ odwoławczy utrzymał w mocy decyzję z dnia 6 listopada 2015 r., znak: WOOS.4200.1.2013.AH.253.

Po przeanalizowaniu całości materiału dowodowego sprawy, organ drugiej instancji nie znalazł podstaw do uchylenia ww. decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie i skierowania sprawy do ponownego rozpatrzenia.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.

Decyzja niniejsza jest ostateczna.

Na niniejszą decyzję można wnieść skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa, w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji.

z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępcę Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska

Marek Kejs
Marek Kejs

Otrzymują:

1. **Janina Gnatek**, Mogielnica 53, 36-040 Boguchwała;
2. **Emilia Pawlak**, Mogielnica 54, 36-040 Boguchwała;
3. **Tadeusz Pawlak**, Mogielnica 54, 36-040 Boguchwała;
4. **Lucyna Czech**, Cergowa 187 A, 38-450 Dukła;
5. **Katarzyna Iskrzycka**, Wyżne 152, 38 – 120 Wyżne;
6. **Grzegorz Iskrzycki**, Wyżne 152, 38 – 120 Wyżne;
7. **Stowarzyszenie Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot**, ul. Jasna 17, 43 – 360 Bystra;
8. **Wiesław Sowa**, Zastępca Dyrektora Oddziału ds. Inwestycji w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad - Oddział w Rzeszowie, ul Legionów 20, 35-959 Rzeszów.
9. Pozostałe strony - zawiadomienie w trybie art. 49 *kpa*.

Do wiadomości:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.